

Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

> Retouradres Postbus 20101 2500 EC Den Haag

Urenco Nederland B.V.
Drienemansweg 1
7601 PZ ALMELO

**Directoraat-generaal voor
Energie, Telecom en Markten**
Directie Energie en
Duurzaamheid

Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 20101
2500 EC Den Haag

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/eleni

Behandeld door
Informatiepunt
Kernenergiewetvergunningen

T 070 379 8980
postbus.aanvraagEPZ@mlneleni.nl

Datum 28 oktober 2011

Betreft Beschikking voor het wijzigen van de uraniumverrijkingsfabrieken van
Urenco Nederland B.V.

Ons kenmerk
ETM/ED / 11138176

Besluit:

KERNENERGIEWET-VERGUNNING VERLEEND AAN URENCO NEDERLAND B.V. TE ALMELO TEN BEHOEVE VAN UITBREIDING VAN DE VERRIJKINGSCAPACITEIT EN ENKELE ANDERE WIJZIGINGEN IN DE INSTALLATIES

Verleend door:

**DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN,
LANDBOUW EN INNOVATIE**

INHOUDSOPGAVE

1. Het Besluit	4
1.1. Vergunning	4
1.2. Inhoud en geldigheid van deze vergunning.....	4
1.3. Tot het vergunde behorende aanvraagdocumenten	5
1.4. Van toepassing zijnde wet- en regelgeving	5
1.5. Vergunningvoorschrift	6
1.6. Het in werking treden van de beschikking	6
2. De aanvraag	7
2.1. De aanvraagdocumenten	7
2.2. Aanleiding en betekenis van de aanvraag zoals aangegeven door Urenco Nederland B.V.	8
3. Wetgeving en procedures	10
3.1. Van toepassing zijnde wet- en regelgeving	10
3.2. Het verloop van de procedure.....	11
4. Reacties, adviezen en conclusies met betrekking tot het MER	11
4.1. Inspraakreacties op het MER	11
4.2. Het advies van de Commissie voor de m.e.r.	11
4.3. Conclusies met betrekking tot het MER	11
4.4. Toekomstige evaluatie van het MER	11
5. Beoordelingskader van de gevraagde wijzigingen van de vergunning	11
5.1. Rechtvaardiging, ALARA en dosislimieten	11
5.2. Overige aspecten	11
6. De toetsing van de aanvraag	11
6.1. Rechtvaardiging	11
6.2. Veiligheid, ALARA, stralingsbescherming, non proliferatie, beveiliging en conventionele milieuaspecten.....	11
6.2.1. Algemeen	11
6.2.2. Veiligheid, ALARA en stralingsbescherming	11

6.2.3. Overige aspecten als bedoeld in hoofdstuk 5.2 (waaronder non-proliferatie en beveiliging).....	11
6.2.4. Overige (niet op straling betrekking hebbende) milieuaspecten	11
7. Ingebrachte zienswijzen naar aanleiding van de ontwerpbeschikking.....	11
8. Slotconclusie.....	11

1. Het Besluit

1.1. Vergunning

Op grond van artikel 15, onder a en b, van de Kernenergiewet (hierna: Kew), wordt aan de aanvrager Urenco Nederland B.V., Drienemansweg 1, 7601 PZ Almelo (hierna: Urenco) vergunning verleend voor de bij brief van 21 december 2010, kenmerk DIR/10/2581, aangevraagde wijzigingen (gedateerd 15 december 2010, kenmerk COM/10/2459), welke bij brief van 24 mei 2011, kenmerk DIR/11/1019, nog zijn aangepast (hierna samen: de aanvraag), van de aldaar gelegen inrichting bestaande uit uraniumverrijkingsfabrieken met bijbehorende infrastructurele voorzieningen.

De wijzigingen van de vigerende vergunning betreffen samengevat een uitbreiding van de verrijkingcapaciteit van 4.950 ton Separative Workunits per jaar (verder: tSW/jaar) naar 6.200 tSW/jaar, een verhoging van de opslagcapaciteit voor UF₆ en enkele infrastructurele wijzigingen.

De wijzigingen van de vigerende vergunning zijn nader beschreven in hoofdstuk 4 van de aanvraag en worden toegelicht in hoofdstuk 2 van deze vergunning.

De wijzigingen worden vergund zoals nader omschreven in paragraaf 1.2 van deze vergunning. In paragraaf 1.3 worden de tot het vergunde behorende aanvraagdocumenten vermeld. De op de activiteit van toepassing zijnde regelingen worden gegeven in paragraaf 1.4. Aan de wijziging van de vergunning wordt het in paragraaf 1.5 gestelde voorschrift verbonden.

1.2. Inhoud en geldigheid van deze vergunning

Met het verlenen van de gevraagde vergunning wordt de vigerende vergunning van 15 oktober 2007, met kenmerk SAS/2007087941, zoals laatstelijk gewijzigd bij beschikking van 17 december 2009, met kenmerk RB/2009065371, ten behoeve van de verrijkingsfabrieken van Urenco NL BV te Almelo gewijzigd.

De vergunde wijzigingen naar aanleiding van de aanvraag omvatten:

1. De uitbreiding van de verrijkingcapaciteit van 4.950 tSW/jaar naar 6.200 tSW/jaar.
2. De uitbreiding van de verrijkingfabriek Separation Plant 5 (SP5) met de hallen 8 en 9.
3. De verhoging van de maximaal toegestane opslagcapaciteit van uraniumhexafluoride (UF₆) met een U-235 gehalte groter dan 1% ('product') van 2200 ton naar 2750 ton.
4. De verhoging van de maximaal toegestane opslagcapaciteit van UF₆ met een U-235 gehalte kleiner of gelijk aan 1% ('feed' (voedingsmateriaal) en 'tails' (bijproduct in de vorm van verarmd uranium) samen), van 52.250 ton UF₆ naar 65.000 ton UF₆.
5. De bouw van een additioneel gebouw Container Receipt and Dispatch Building D (CRD-D) voor het laden en lossen van UF₆-containers en voor tussenopslag van containers met tails en feed.
6. Aanpassingen in de infrastructuur en ondersteunende processen, zoals omschreven in hoofdstuk 4 van de aanvraag.
7. De sloop van het gebouw Container Receipt and Dispatch (CRD).

De vergunning is geldig voor onbepaalde tijd.

1.3. Tot het vergunde behorende aanvraagdocumenten

De aanvraag maakt onderdeel uit van de vergunning. De bij de aanvraag gevoegde bijlagen 1, 3 en 4 en de tekeningen 4, 5, 8, 9, 14, 16, 35, 38, 41 44, 45, 46 en 47 uit bijlage 2 dienen als vervanging van de overeenkomstige documenten in de vigerende vergunning.

1.4. Van toepassing zijnde wet- en regelgeving

De relevante wet- en regelgeving hierbij:

- Kernenergiewet (Kew); met name de artikelen 15-19, 29 en 34 ;
- Besluit kerninstallaties, splijtstoffen en ertsen (Bkse);
- Besluit stralingsbescherming (Bs);
- Regeling Analyse Gevolgen van Ioniserende Straling (MR-AGIS);
- Regeling bekendmaking rechtvaardiging gebruik van ioniserende straling;
- Wet milieubeheer (Wm), met name hoofdstukken 7, 13 en 20;
- Algemene wet bestuursrecht (Awb).

1.5. Vergunningvoorschrift

I. Aan deze vergunning wordt het volgende voorschrift verbonden:

1. De voorschriften verbonden aan de vergunning van 15 oktober 2007, nr SAS/2007087941 en gewijzigd middels de beschikking met kenmerk RB/2009065371 van 17 december 2009, zijn voor zover hierna niet anders is bepaald, tevens van toepassing op deze wijzigingsvergunning.

1.6. Het in werking treden van de beschikking

Voor de vergunde wijzigingen 2. en 5. als vermeld onder 1.2, die bouwactiviteiten betreffen en waarvoor een omgevingsvergunning is vereist, treedt de beschikking in werking overeenkomstig het bepaalde in artikel 20.3, derde lid, van de Wm, derhalve nadat de voor die wijzigingen noodzakelijke omgevingsvergunning is verleend. Voor het overige treedt deze beschikking in werking overeenkomstig het bepaalde in artikel 20.3, eerste lid, van de Wm.

2. De aanvraag

2.1. De aanvraagdocumenten

De aanvraag van Urenco, gedateerd 21 december 2010, kenmerk DIR/10/2581, is op 22 december 2010 ontvangen. Bij de aanvraag zijn de volgende documenten gevoegd:

1. een beschrijving van de aangevraagde wijzigingen met kenmerk COM/10/2459 van 15 december 2010;
2. bijlage 1 houdende de hoofdstukken 3, 4, 5 en 6 van de aanvraag van 11 maart 2009 waarin de als gevolg van de aanvraag plaatsvindende wijzigingen zijn verwerkt.
3. bijlage 2 houdende tekeningen, welke onderdeel zijn van de vigerende vergunning en waarin de als gevolg van de aanvraag plaatsvindende wijzigingen zijn verwerkt.
4. bijlage 3 houdende het veiligheidsrapport, dat onderdeel uitmaakt van de vigerende vergunning, waarin de als gevolg van de aanvraag plaatsvindende wijzigingen zijn verwerkt.
5. bijlage 4 houdende rapport nr. 20100080/D01/SB van 15 december 2010, getiteld "Akoestisch onderzoek wijzigingsvergunning KEW".
6. bijlage 5 houdende rapport nr. 20100420/JB van 15 december 2010, getiteld "Rapportage luchtkwaliteit Urenco Nederland B.V."
7. bijlage 6 houdende de notitie "Stralingsdosis buiten de inrichting bij een wijziging naar 6.200tSW/jaar" met kenmerk COM/10/2418 van 15 december 2010.

Van het document als genoemd onder 1 is tevens een Duitstalige samenvatting bijgevoegd.

Ter onderbouwing van de vergunningaanvraag is door Urenco ook een milieueffectrapport (MER), gedateerd 15 december 2010, bij de aanvraag gevoegd. Van de samenvatting uit het MER is een Duitse samenvatting bijgevoegd.

Bij brief van 24 mei 2011, kenmerk DIR/11/1019, heeft Urenco verzocht de aanvraag tot wijziging van de Kernenergiewetvergunning (COM/10/2459 d.d. 15 december 2010) op één punt te wijzigen. Het betreft de gevraagde uitbreiding van het kantoorgebouw UOB, die niet meer aan de orde is en door Urenco wordt ingetrokken. Bij de brief zijn twee bijlagen gevoegd.

Bijlage 1 hangt samen met wijziging van de aanvraag op het punt van het kantoorgebouw UOB en bevat een nieuw figuur 4, ter vervanging van figuur 4 uit bijlage 2 van de aanvraag. Tevens komen de figuren 18 en 19 van bijlage 2 van de aanvraag te vervallen.

Bijlage 2 bevat een op verzoek van het bevoegd gezag door Urenco opgestelde nadere toelichting op de noodzaak tot uitbreiding van de verrijkingcapaciteit in het licht van de gebeurtenissen die zich sinds 11 maart 2011 in Fukushima in Japan hebben voorgedaan (zie verder onder 2.2).

2.2. Aanleiding en betekenis van de aanvraag zoals aangegeven door Urenco Nederland B.V.

De wijzigingsaanvraag

Uraniumverrijking is de hoofdactiviteit van Urenco Nederland B.V. Daartoe heeft Urenco in Almelo een inrichting in bedrijf bestaande uit twee verrijkingfabrieken (SP4 en SP5) alsmede de daarbij benodigde infrastructurele voorzieningen. De maximale operationele verrijkingcapaciteit van SP4 en SP5 is krachtens de op 17 december 2009 verleende Kernenergiewetvergunning beperkt tot maximaal 4.950 ton SW/jaar.

SP4 bestaat uit 8 hallen en de capaciteit daarvan was eind 2010 nog ca. 800 tSW/jaar. De capaciteit van SP4 loopt door uitval van centrifuges langzaam steeds verder terug. De uitval van bestaande capaciteit in SP4 wordt gecompenseerd door het installeren van nieuwe centrifuges in SP5.

Van de verrijkingfabriek SP5 zijn inmiddels de modules 1 tot en met 7 vergund. De modules 1 tot en met 6 van SP5 zijn volledig in bedrijf. In module 7 worden vanaf eind 2011 centrifuges geïnstalleerd en in de loop van 2012 zal module 7 volgebouwd en in bedrijf zijn.

De totale capaciteit van Urenco bedroeg eind 2010 ca. 4600 tSW/jaar en Urenco verwacht dat de maximaal vergunde productiecapaciteit van 4950 tSW/jaar – dit is inclusief de nog resterende capaciteit in SP4 - begin 2012 wordt bereikt. Op termijn zal SP4 echter niet meer in bedrijf zijn.

Naar verwachting van Urenco zal door uitbreiding van het aantal kerncentrales (wereldwijd) en door een hogere benuttingsgraad en vermogensverhoging van bestaande kerncentrales de vraag naar verrijkt uranium, de brandstof voor kerncentrales, de komende decenia blijven groeien. De World Nuclear Association gaat uit van een groei van bijna 50 miljoen SW/jaar in 2010, naar 70 miljoen SW/jaar in 2025. Een deel van deze groei heeft de gezamenlijke Urenco Groep met verrijkingsfabrieken in Nederland, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten reeds onder contract. Alleen al op basis van het contractenpakket dient de capaciteit van de Urenco Groep met 50% te groeien in de komende 5 jaar, te weten van 12.000 tSW/jaar eind 2009 naar 18.000 tSW/jaar in 2015. Begin 2011 bedroeg de groeps capaciteit 13.000 tSW/jaar. Het marktaandeel van de Urenco Groep in de wereld zal daarmee groeien van 25% eind 2009 naar ca. 30% in 2015.

Gezien de orderportefeuille en de ontwikkelingen hierin wenst Urenco Nederland uit te breiden naar een capaciteit van 6200 tSW/jaar. Blijkens een aanvulling op de aanvraag veranderen de gebeurtenissen in de Japanse kerncentrale Fukushima Daiichi de noodzaak van Urenco tot uitbreiding niet. Urenco bouwt alleen op basis van afgesloten contracten capaciteit op. Het afgesloten contractenpakket is als gevolg van Japan vrijwel niet veranderd.

Verdere capaciteitsuitbreiding bij Urenco zal plaats moeten vinden in nieuwe modulen van SP5. Daarvoor dient de Kew-vergunning te worden aangepast. De huidige vergunningaanvraag op grond van artikel 15, onder a en b, van de Kew betreft de uitbreiding van SP5 met 2 nieuwe modulen 8 en 9. Ter onderbouwing van deze vergunningaanvraag is een MER opgesteld.

Tegelijkertijd en deels samenhangend met deze uitbreiding van de verrijkingscapaciteit vraagt Urenco ook om enkele verdere aanpassingen van de vergunning. Het betreft hier ondermeer de uitbreiding van de opslag van UF₆ (feed, product en tails) met 25%. Een en ander is hiervoor in § 1.2 nader beschreven.

De aanvraag

De vigerende vergunning voor de inrichting bestaat uit de revisievergunning van 15 oktober 2007 en de wijzigingsvergunning van 17 december 2009. De onderhavige aanvraag bestaat uit de in hoofdstuk 2.1 genoemde documenten.

3. Wetgeving en procedures

3.1. Van toepassing zijnde wet- en regelgeving

De wetgeving

Voor de gevraagde wijziging van de inrichting, de uraniumverrijkingsfabrieken met bijbehorende infrastructurele voorzieningen, is een vergunning op grond van artikel 15, onder a en b, van de Kew vereist.

Gelet op artikel 15 van de Kew is de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie bevoegd te beslissen op de wijzigingsaanvraag.

Ingevolge artikel 17, eerste lid, van de Kew is op deze aanvraag de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling van de 3.4 Algemene wet bestuursrecht (Awb), alsmede afdeling 3.2 van de Wm van toepassing.

Onder 22.5 in onderdeel D van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage 1994 is bepaald dat de grens waarboven een m.e.r. beoordelingsplicht geldt, is gesteld op een uitbreiding met tenminste 500 ton SW/jaar. Omdat de gevraagde uitbreiding 1250 ton SW/jaar bedraagt, is deze bepaling hier van toepassing. Urenco heeft in de startnotitie voor het Milieueffectrapport (hierna MER) aangegeven dat zij op eigen initiatief als onderdeel van de aanvraag een MER zal maken, zodat bedoelde beoordeling door het bevoegd gezag achterwege kon blijven. Nu de richtlijnen voor het MER van Urenco vòòr 1 juli 2010 zijn vastgesteld, is op deze procedure nog hoofdstuk 7 van de Wm van toepassing zoals die tot die datum gold.

Betrokken bestuursorganen

Ingevolge artikel 15, aanhef en onder a, van het Besluit kerninstallaties, splijtstoffen en ertsen (Bkse) zijn bij de totstandkoming van deze beschikking betrokken het bestuur van de provincie Overijssel en de besturen van de gemeenten Almelo, Hengelo (Ov), Hof van Twente, Dinkelland, Tubbergen, Twenterand, Wierden, Hellendoorn, Borne en Rijssen-Holten, alsmede van het Waterschap Regge en Dinkel.

Duitse betrokkenheid

Het Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit te Bonn, het Ministerium für Wirtschaft, Energie, Bauen, Wohnen und Verkehr des Landes Nordrhein-Westfalen te Düsseldorf en het Niedersächsisches Ministerium für

Umwelt und Klimaschutz te Hannover zijn door middel van toezending van de aanvraag en het MER geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld daarover in overleg te treden. Ook over het verloop van de gevolgde procedure zijn en worden deze autoriteiten door mij geïnformeerd.

3.2. Het verloop van de procedure

De m.e.r.-procedure

Op 2 maart 2010 is van Urenco de startnotitie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) ontvangen. Op 7 april 2010 is in de Staatscourant alsmede in de Volkskrant, Tubantia, Almelo's Weekblad, Bornse Courant en in Duitsland in de Grafschafter Nachrichten, Westfälische Nachrichten, Münsterland Zeitung, Ems Zeitung, Lingener Zeitung en Meppel Zeitung mededeling gedaan van de ontvangst van de startnotitie met vermelding van de mogelijkheden tot inzage daarvan en tot inspraak. De startnotitie is ter inzage gelegd bij de bibliotheek van het voormalige ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer te 's-Gravenhage, het Provinciehuis te Zwolle, het Stadhuis van Almelo, de Centrale Bibliotheek van Almelo, het Raadhuis van Gronau (D) en de Landkreis Grafschaft Bentheim te Nordhorn (D). De startnotitie is tevens toegezonden aan de hiervoor onder 3.1 genoemde betrokken bestuursorganen en Duitse overheden.

Tot en met 19 mei 2010 konden door een ieder zienswijzen worden ingebracht. Naar aanleiding hiervan zijn 29 zienswijzen ontvangen. De Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie voor de m.e.r.) heeft op 31 mei 2010 haar advies voor de richtlijnen uitgebracht waarna de richtlijnen op 29 juni 2010 door het bevoegd gezag zijn vastgesteld en zijn toegestuurd aan Urenco.

Ontvangst en ontvankelijkheidstoetsing van het MER en de aanvraag

Op 22 december 2010 is van Urenco de vergunningaanvraag (als hiervoor in § 2.1 omschreven) inclusief het MER ontvangen. Vervolgens is geoordeeld dat met betrekking tot het MER de situatie zoals bedoeld in artikel 7.18 van de Wm (oud) zich niet voordeed en dat het MER voldoet aan de daarvoor geldende regels en richtlijnen.

Het MER is tezamen met de aanvraag toegezonden aan de Commissie voor de m.e.r. en de Directeur Kernfysische Dienst van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu. De aanvraag met bijlagen is bij ontvangst getoetst aan de daaraan krachtens de Awb, het Bkse (met name de artikelen 3 en 11) en het Bs te stellen eisen en voldoet daaraan.

Bekendmaking en inspraak op het MER

Op 16 februari 2011 is op overeenkomstige wijze als voor de startnotitie in de pers mededeling gedaan van de aanvraag en het MER met vermelding van de mogelijkheden tot inzage daarvan en tot inspraak op het MER. Tot en met 30 maart 2011 konden conform artikel 7.20, vierde lid van de Wm (oud) door eenieder zienswijzen met betrekking tot het MER worden ingediend. Doordat de kennisgeving op 16 februari per abuis niet geplaatst is in de Gronau-editie van de Westfälische Nachrichten, is besloten om deze omissie recht te zetten door op 18 maart 2011 alsnog een kennisgeving in de Gronau-editie van de Westfälische Nachrichten te plaatsen. Om betrokkenen in de omgeving van Gronau net als anderen dezelfde mogelijkheid te geven om een zienswijze te kunnen inbrengen, is de inspraaktermijn met enkele weken verlengd tot en met 29 april 2011. Omdat de kennisgeving voor het overige zowel in Nederland als in Duitsland rechtsgeldig had plaatsgevonden, is van de langere inspraaktermijn geen verdere mededeling gedaan, maar zijn wel alle inspraakreacties die tot en met 29 april 2011 zijn ingediend ongeacht hun herkomst als binnen de termijn geaccepteerd.

Er zijn in totaal 29 zienswijzen op het MER van Urenco uitgebracht, waarvan er 7 uniek zijn, omdat een aantal gelijkloidend is. Alle zienswijzen zijn na de sluitingstermijn gebundeld naar de Commissie voor de m.e.r. gestuurd.

In hoofdstuk 4 wordt aangegeven door wie zienswijzen zijn ingediend. Tevens wordt daar op de zienswijzen ingegaan.

Advies van de Commissie voor de m.e.r.

De Commissie voor de m.e.r. heeft in een toetsingsadvies, rapportnummer 2413-65, d.d. 24 mei 2011, haar visie op het gemaakte MER gegeven. De Commissie voor de m.e.r. betrok daarbij ook de ingebrachte zienswijzen op het MER alsmede de door Urenco bij brief van 11 mei 2011, kenmerk COM/11/0938, aangeleverde nadere informatie op het MER. Hierna in hoofdstuk 4 zal nader op het advies van de Commissie voor de m.e.r. worden ingegaan.

De ontwerpbeschikking

Op 27 juni 2011 is de ontwerpbeschikking afgegeven, waarbij met de gevraagde wijzigingen is ingestemd. Op 29 juni 2011 is, op overeenkomstige wijze als hiervoor is aangegeven voor de startnotitie, het MER en de aanvraag, in de pers openbaar kennisgegeven van de ontwerpbeschikking met vermelding van de mogelijkheden tot inzage daarvan en tot inspraak. Ter inzage legging van de ontwerpbeschikking en de overige relevante stukken heeft van 30 juni tot en met 10 augustus 2011 plaatsgevonden op dezelfde plaatsen als aangegeven voor de

startnotitie, het MER en de aanvraag. De ontwerpbeschikking en de kennisgeving zijn daarnaast toegezonden aan de hiervoor genoemde betrokken bestuursorganen en Duitse overheden.

Tot en met 10 augustus 2011 konden zienswijzen met betrekking tot de ontwerpbeschikking worden ingediend conform artikel 3.15 en 3.16 Awb. In deze periode zijn door de volgende organisaties en personen schriftelijke zienswijzen ingediend.

1. Zienswijze van I. Schröch, te Haselünne, Duitsland
2. Mondelinge zienswijze van J. Kodde, te Leiden
3. Zienswijze van A. Wind, te Hengelo
4. Zienswijze van de Stichting Vredes- en DuurzaamheidsActiviteiten Netwerkstad (VEDAN) te Enschede, ondertekend door 516 personen.
5. Zienswijze van J.A.M. Peters namens Vedan te Enschede, ondertekend door 59 personen.
6. Zienswijze van Gijs Beckers te Baflo;
7. Zienswijze van Udo Buchholz namens de Bundesverbund Bürgerinitiativen Umweltschutz (BBU) te Bonn, Duitsland, ondertekend door 318 personen;
8. Zienswijze van Michael Fuest, te Lingen, Duitsland
9. Zienswijze van Udo Bucholz, BBU Vorstandsmitglied, te Bonn, Duitsland
10. Zienswijze van de Grun Alternative Liste (GAL) Gronau en de GAL-Fraktion im Rat der Stadt Gronau, te Gronau Duitsland
11. Andreas Munnich, namens het Ebersberger Bündnis für den Atomausstieg
12. Helmar Lorenz, Duitsland
13. Zienswijzen in de vorm van een handtekeningenlijst van BBU met 23 handtekeningen
14. Zienswijze van de Stadt Nordhorn, te Nordhorn
15. Zienswijze van de Landkreis Grafschaft Bentheim, te Nordhorn
16. Zienswijze van Maarten Beckers, te Rossum (Gld).
17. Zienswijze van Marion en Gilbert Ostendorf, Coesfeld, Duitsland
18. Zienswijze van Gerold Korbus, Duitsland
19. Zienswijze van Volker Schober, te Aken, Duitsland
20. Carin Stader-Deters, Bad Bentheim, Duitsland

Na afloop van voornoemde periode van het indienen van zienswijzen is nog één van de onder 6 tot en met 13 genoemde gelijkkluidende zienswijzen ontvangen. Omdat deze zienswijze te laat is ingediend, wordt deze verder buiten beschouwing gelaten.

Hierna wordt in hoofdstuk 7 ingegaan op de ingebrachte zienswijzen.

4. Reacties, adviezen en conclusies met betrekking tot het MER

4.1. Inspraakreacties op het MER

Naar aanleiding van de terinzagelegging van de vergunningaanvraag en het MER zijn, zoals hiervoor in § 3.2 is vermeld, 29 zienswijzen ontvangen, waarvan er 7 uniek zijn. Het betreft:

1.

8 gelijkkluidende zienswijzen van de Stichting Vredes- en DuurzaamheidsActiviteiten Netwerkstad (VEDAN), Enschede, ondertekend door 1015 personen;

2.

Anonieme zienswijze

3.

2 zienswijzen via Website Petities.nl, ondertekend door 208 personen.

4.

Zienswijze van G. Hartkamp, Almelo.

5.

15 zienswijzen van de Arbeitskreis Umwelt (AKU)/BBU, Gronau, ondertekend door 812 personen.

6.

Zienswijze van het Ministerium für Wirtschaft, Energie, Bauen, Wohnen und Verkehr des Landes Nordrhein Westfalen, Düsseldorf, Duitsland

7.

Zienswijze van J. Kodde, Leiden.

Hieronder volgt de inhoud van de ingebrachte zienswijzen (samengevat in *cursief*) en mijn reactie daarop:

Ad 1.

De door Stichting Vredes- en DuurzaamheidsActiviteiten Netwerkstad (VEDAN) ingebrachte zienswijze luidt als volgt:

- a. *Naast de beoordeling van de milieu-effecten van een stijging van de toegestane hoeveelheden uraniumhexafluoride op het terrein van Urenco in Almelo moet het MER ook een beoordeling geven van de gevolgen voor het milieu in de gebieden waar uranium uit de grond wordt gehaald.*

Deze zienswijze reikt buiten de toetsingskaders, die relevant zijn voor het onderhavige MER. Overigens vind ik het van belang dat een exploitant van een kerncentrale zich er van verzekert dat de splijtstof die wordt gebruikt op verantwoorde manier gefabriceerd wordt. Ik verwijs hiervoor naar de door mij begin 2011 aan de Tweede Kamer gestuurde Randvoorwaardenbrief (TK, vergaderjaar 2010-2011, 32 645, nr.1).

- b. *In het MER voor de voorgenomen uitbreiding van Urenco Nederland in Almelo moet ook gekeken worden naar het probleem van langdurige veilige opslag van het kernafval in de vorm van verarmd uranium en gebruikte splijtstofstaven.*

Deze zienswijze reikt buiten de toetsingskaders, die relevant zijn voor het onderhavige MER. Ten overvloede wil ik hier wel op ingaan. Ik stel vast dat bij Urenco geen sprake is van de fabricage of opslag van splijtstofstaven. Het laag radioactief restmateriaal van Urenco in de vorm van verarmd UF₆ wordt primair gereserveerd voor herverrijking van het nog resterende U-235. Het uiteindelijk resterende verarmd UF₆ wordt elders omgezet van UF₆ naar U₃O₈ en daarna afgevoerd naar de Centrale Organisatie voor Radioactief Afval (COVRA). Bij de COVRA wordt het verarmd U₃O₈ opgeslagen in speciaal daartoe ontworpen gebouwen.

- c. *In het MER voor de voorgenomen uitbreiding van Urenco Nederland in Almelo moet ook gekeken worden naar de milieuschade die kan ontstaan bij een ongeluk in een kerncentrale.*

Deze zienswijze reikt buiten de toetsingskaders, die relevant zijn voor het onderhavige MER. Ik constateer dat Urenco niet verantwoordelijk gehouden kan worden voor het voorkomen van ongelukken met milieugevolgen in een

kerncentrale in Nederland of in het buitenland. Een kerncentrale in Nederland moet voldoen aan stringente nucleaire veiligheidseisen.

Ad 2.

De op verzoek anoniem (naam en adres zijn bij mij bekend) ingebrachte zienswijze luidt als volgt:

- a. Veiligheidsmaatregelen werken in de praktijk niet altijd. De milieugevolgen bij een ramp bij Urenco kunnen groot zijn.*

Gezien het feit dat uraniumverrijking bepaalde risico's met zich meebrengt is er de verplichting tot het opstellen van een MER inclusief ongevalsanalyses. De door Urenco uitgevoerde ongevalsanalyses voldoen aan de daaraan te stellen eisen. De in het MER beschreven ongevallen zijn gebaseerd op realistische scenario's. Met de resultaten van deze analyses kan ik instemmen. De aanvraag en het MER geven een goed beeld van de risico's van het bedrijven van de verrijkingsfabrieken. Die risico's blijken in het algemeen beperkt te zijn. De gevolgen van de ongevallen - als vermeld in bijlage 3 van de aanvraag - voldoen ruimschoots aan de in Nederland gehanteerde criteria. In het MER wordt een voldoende helder beeld van de veiligheidssituatie beschreven. De door Urenco aangevraagde capaciteitsuitbreiding heeft een zeer geringe wijziging van de milieu-, stralings- en veiligheidssituatie tot gevolg. Uit het MER blijkt dat er voldoende maatregelen zijn getroffen om een veilige bedrijfsvoering te waarborgen. Op de naleving daarvan zal worden toegezien. Tot slot wijs ik op de paragraaf 4.4 van deze vergunning waarin is aangegeven dat er op grond van artikel 7.39 van de Wm (oud) een verplicht evaluatieonderzoek naar de daadwerkelijke milieugevolgen van de voorgenomen activiteiten zal plaatsvinden.

- b. Bij de analyse van de risico's zijn veel onzekerheden en dus zijn de uitkomsten hiervan onbetrouwbaar.*

Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar 2a.

- c. De inspreker is een tegenstander van kernenergie en pleit voor veilige en schone energie.*

Deze zienswijze reikt buiten de toetsingskaders, die relevant zijn voor het onderhavige MER. Inhoudelijke argumenten worden niet gegeven, zodat hierop verder niet wordt ingegaan.

Ad 3.

De via de website Petities.nl ingebrachte zienswijze luidt als volgt:

a. De indieners zijn tegen kernenergie

Deze zienswijze reikt buiten de toetsingskaders die relevant zijn voor het onderhavige MER. Inhoudelijke argumenten worden niet gegeven, zodat hierop verder niet wordt ingegaan.

b. De aangevraagde uitbreiding van de capaciteit door Urenco zal leiden tot meer nucleaire afval waarvoor geen goede langdurige bergingsmogelijkheid is.

Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar 1b.

Ad 4.

De door dhr. Hartkamp ingebrachte zienswijze luidt als volgt:

a. Uit het MER blijkt wel degelijk een verhoogd stralingsniveau buiten de inrichting. De dosis radioactiviteit als gevolg van externe straling wordt verwaarloosbaar geacht zonder dat het rapport vermeldt wat die dosis is of kan worden bij calamiteiten.

Voor omwonenden is de maximaal optredende dosis nagenoeg gelijk aan die van de achtergrondstraling van ongeveer 2 milliSievert per jaar. Verhoging van deze dosis speelt eigenlijk alleen in een klein gebied met een licht verhoogd stralingsniveau rondom het nieuwe opslaggebouw waar de situatie nauwelijks verandert ten opzichte van de huidige situatie. De voorgenomen toename in de productie- en opslagcapaciteit heeft geen gevolgen voor de toegestane maximale stralingsbelasting buiten de inrichting van Urenco in Almelo. In bijlage 6 van de vergunningaanvraag is aangetoond dat de jaardosis voor personen buiten het terrein van Urenco beperkt blijft tot onder de 40 microSievert per jaar. In bijlage 3 van de vergunningaanvraag valt te lezen dat bij - het worst-case scenario van - een vliegtuigongeval op de opslag van containers de maximale dosis op de eerste dag na een vliegtuigongeval is berekend op 12 milliSievert.

b. De ongevalsscenario's zijn onrealistisch en niet gebaseerd op worst-case scenario's. Wetenschappelijke studies tonen aan dat het klimaat op aarde

verandert. Met aardverschuivingen, tsunami's en kettingreacties, zoals in Japan, moet rekening gehouden worden in de ongevalsscenario's.

Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar 2a. Daarbij de aanvulling dat een zorgvuldige analyse van de gebeurtenissen in Japan er toe kan leiden dat nadere eisen op dit punt gesteld worden. Indien daar aanleiding voor is kan het bevoegd gezag en/of de toezichthouder hiertoe besluiten.

- c. *Nergens in het rapport staat informatie over de (gemiddelde) dagelijkse hoeveelheden van bijvoorbeeld verrijkt uranium, plutonium of allerlei chemische en anderszins voor mens en milieu gevaarlijke stoffen en de risico's door hun continue aanwezigheid via opslag.*

De bijlage 3 van de vergunningaanvraag bevat een rapport over gevaarlijke chemische stoffen bij Urenco en de toetsing aan het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO 1999). In dit rapport is een overzicht van de vergunde hoeveelheden gevaarlijke stoffen opgenomen. Uit de aanvraagdocumenten blijkt dat de aan Urenco vergunde hoeveelheden gevaarlijke stoffen niet boven de BRZO-drempels uitkomen. Er komt geen plutonium voor bij Urenco. Verder staan de relevante maximale opslagcapaciteiten van UF₆ en gevaarlijke stoffen in het MER (en de aanvraag) vermeld met opslaglocaties.

- d. *Het rapport geeft geen duidelijkheid met betrekking tot de toename van het gespuide afvalwater, het hemelwater dat van de radioactieve containers uit de open opslag al dan niet geloosd wordt en het feit dat de gevolgen van grote branden uitgesloten worden. Ook is onduidelijk wat de gevolgen voor de Weezebeek zijn en welke afspraken met de beheerder, het Waterschap Regge en Dinkel, gemaakt zijn bij milieuschade.*

In het MER zijn in paragraaf 14.5 de gevolgen van het voornemen op de hoeveelheden afvalwaterstromen voldoende helder beschreven. Verder is dit punt ook nog nader in de aanvullende notitie van 11 mei 2011 door Urenco toegelicht en in het toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r. meegenomen. De mogelijke nadelige gevolgen van het lozen van verontreinigd hemelwater en/of bluswater op de Weezebeek als gevolg van calamiteiten is beschreven in paragraaf 20.5. De gemaakte afspraken met het Waterschap Regge en Dinkel, reikt buiten de toetsingskaders die relevant zijn voor het onderhavige MER, zodat hierop verder niet wordt ingegaan.

- e. In het MER wordt niet vermeld wat de gevolgen kunnen zijn van de straling aan de terreingrens en verder als gevolg van lekkende containers. Evenmin is duidelijk hoe, wanneer en waar radioactiviteit gemeten wordt in de buitenopslag van de containers*

De gevolgen van straling aan de terreingrens en verder als gevolg van ongevallen staan vermeld in hoofdstuk 13 van het MER en in hoofdstuk 8 van bijlage 3 van de vergunningaanvraag. Daarnaast is in het MER in hoofdstuk 10 het evaluatieprogramma van Urenco beschreven. Hierin staat dat 2x per jaar een meting van de straling aan de terreingrens wordt uitgevoerd. Verder is dit punt ook nog nader in de aanvullende notitie van 11 mei 2011 door Urenco toegelicht en in het toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r. meegenomen.

- f. Na de ramp bij de chemische fabriek in Moerdijk moet duidelijk gemaakt worden hoeveel en welke chemicaliën Urenco gebruikt en opslaat voor de reiniging van containers*

De toegestane hoeveelheden van bij de bedrijfsvoering ontstane afvalstoffen (gevaarlijk afval, bedrijfsafval, vloeibaar afval) evenals bedrijfs-, grond- en hulpstoffen zijn vastgelegd in paragraaf 1.2 van de aan Urenco verleende vergunning van 15 oktober 2007. De door Urenco aangevraagde wijzigingen leiden niet tot een toename van de toegestane hoeveelheden gevaarlijke stoffen.

- g. In het rapport ontbreekt een berekening van de gevolgen die een ongeval met een vliegtuig voor mens en milieu zullen hebben.*

De gevolgen van een vliegtuigongeval in termen van overlijdensrisico op termijn voor personen buiten de terreingrens en besmettingsniveaus in de omgeving zijn beschreven in hoofdstuk 13 van het MER. Dit geldt ook voor de maatregelen die Urenco treft om de gevolgen van een vliegtuigongeval te beperken. De radiologische gevolgen van een vliegtuigongeval, nemen bij de door Urenco aangevraagde wijzigingen niet toe. Ook de ongevalkansen blijven nagenoeg gelijk. De gevolgen van een vliegtuigongeval en andere ongevalsscenario's zijn ruim beneden in Nederland gehanteerde normen. Hierbij wordt ook verwezen naar de reactie op de zienswijze onder 2a.

- h. De vergunning voor de uitbreiding van één van de gevaarlijkste bedrijven ter wereld mag niet verleend worden omdat in het Milieu-effectrapport niet aangegeven kan worden wat de gevolgen voor het milieu zijn bij een ramp.*

Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar 4g.

Ad 5.

De door AKU ingebrachte zienswijze luidt als volgt:

- a. *Er is geen oplossing voor het kernafval.*

Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar 1b.

- b. *De uraniumverrijkingsinstallatie kan voor militaire doeleinden gebruikt worden.*

Aan de vigerende vergunning is een voorschrift verbonden met betrekking tot de maximaal toegestane verrijkingsgraad van UF₆. De toegestane verrijkingsgraad van UF₆ is vele malen lager dan nodig is voor militair gebruik. Het tegengaan van verspreiding van bepaalde splijtstoffen, nucleaire kennis en technologie wordt non-proliferatie genoemd. De belangrijkste internationale verdragen in dit verband zijn het Non-Proliferatieverdrag met het daarbij behorende Additionele Protocol alsmede het Euratom-Verdrag. Op basis van deze verdragen staan alle nucleaire installaties in Nederland onder toezicht van aangekondigde en onaangekondigde IAEA en Euratom- inspecteurs. Daardoor is de kans op ontvreemding van nucleair materiaal zeer gering.

- c. *Uraniumwinning is milieuschadelijk.*

Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar 1a.

- d. *De uraniumtransporten van en naar de uraniumverrijkingsinstallatie zijn gevaarlijk.*

Uraniumtransporten maken geen onderdeel uit van deze vergunning. Voor uraniumtransporten worden separaat transportvergunningen aangevraagd bij bevoegd gezag. Deze zienswijze reikt derhalve buiten de toetsingskaders die relevant zijn voor het onderhavige MER, zodat hierop verder niet wordt ingegaan.

- e. *In een uraniumverrijkingsinstallatie kunnen zich ongevallen voordoen.*

Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar 2a.

Ad 6.

De door het Ministerium für Wirtschaft, Energie, Bauen, Wohnen und Verkehr des Landes Nordrhein Westfalen ingebrachte zienswijze luidt als volgt:

- a. *Uit het MER valt niet af te leiden of, en zo ja, welke effecten voor mens en milieu op Duits grondgebied te verwachten zijn bij een ongeval met een vliegtuigcrash op het terrein van Urenco.*

Voor alle duidelijkheid moet vooropgesteld worden dat de richtlijnen voor het MER niet verplichten tot het in kaart brengen van de milieueffecten van een vliegtuigongeval op Duits grondgebied. Het MER schiet op dit punt dus niet tekort. Urenco heeft conform de richtlijnen in het MER de milieueffecten in kaart gebracht. Desalniettemin heb ik er begrip voor dat het Ministerium in deze informatie geïnteresseerd is. Daarom heeft Urenco naar aanleiding van deze zienswijze een globale extrapolatie gemaakt van de 50-jaar volgdozis en alfabesmetting zoals berekend voor de terreingrens naar 2 punten op de grens tussen Nederland en Duitsland. Namelijk de grens met Nordrhein-Westfalen (afstand 23,45 km) en met Niedersachsen (afstand 14,62 km).

	Nordrhein-Westfalen	Niedersachsen
50-jaar volgdozis (mSv)	0,16	0,24
α -besmetting (kBq/m ²)	8,0	11,0

Uit deze extrapolatie blijkt dat de grenswaarde voor vrije verhandelbaarheid van bladgroente (maximale α -besmetting van 1250 Bq/kg, overeenkomend met 8,0 kBq/m²) op de grens met Nordrhein-Westfalen kan worden bereikt. Op de grens met Niedersachsen kan deze grenswaarde licht worden overschreden.

Met bovenstaande extra informatie denk ik tegemoet te zijn gekomen aan het door het Ministerium gewenste inzicht. Verder merk ik hierbij nog op dat de kans op een dergelijk ongeval (vliegtuigcrash) op het terrein van Urenco uitermate gering is.

- b. *Uit het MER valt niet af te leiden of in de ongevalanalyse ook andere scenario's, zoals een aardbeving, en de daarbij verwachte effecten zijn meegenomen.*

In hoofdstuk 13 van het MER is te lezen dat elf ongevalsituaties geanalyseerd zijn. Van deze ongevalsituaties is geen rekening gehouden met schade ten gevolge van aardbevingen. In bijlage 3 bij de aanvraag, het Veiligheidsrapport (paragraaf

6.3.4), is gesteld dat mijnactiviteiten in Almelo en omgeving niet hebben plaatsgevonden. Van belang is verder dat Almelo en omgeving niet tot de aardbevingsgevoelige gebieden van Nederland behoren. In meerdere onderzoeken van het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI) is dit onderbouwd. Dit is mede van invloed geweest bij de keuze van Almelo als vestigingsplaats voor Urenco. De voor Nederlandse begrippen grote aardbeving in 1992 bij Roermond met kracht 5,8 op de Schaal van Richter, heeft geen gevolg gehad voor de veiligheid van de inrichting in Almelo.

Ad 7.

De door mevr. Kodde ingebrachte zienswijze luidt als volgt:

- a. *De indiener is tegen de aangevraagde uitbreiding van de uraniumverrijkingcapaciteit. Bij een ramp bij Urenco kunnen grote hoeveelheden kankerverwekkende stoffen in mens en milieu komen.*

Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar 2a.

- b. *Er zijn milieuproblemen in de gebieden waar uraniumwinning plaatsvindt.*

Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar 1a.

- c. *Er gebeuren rampen met het verrijkt uranium dat Urenco maakt.*

Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar 1c.

4.2. Het advies van de Commissie voor de m.e.r.

Op 24 mei 2011 heeft de Commissie voor de m.e.r. haar toetsingsadvies uitgebracht. Het algemene oordeel van de Commissie luidt als volgt:

De Commissie is van oordeel dat in het MER en de door Urenco aangeleverde nadere toelichting de informatie bevatten waarmee de minister van Economische zaken, Landbouw en Innovatie een besluit kan nemen over de Kew-vergunning, waarin het milieubelang volwaardig is meegewogen. Het MER behandelt alle belangrijke onderwerpen die in de richtlijnen zijn benoemd.

Uit het toetsingsadvies blijkt dat de Commissie tijdens de toetsing kanttekeningen heeft geplaatst bij de toegankelijkheid van bepaalde informatie in het MER en op de documentatie van bepaalde conclusies. Hoewel de Commissie

het herstellen van deze tekorten niet essentieel achtte om te kunnen besluiten over de Kew-vergunning heeft Urenco in reactie op de door de Commissie aangegeven punten in haar aanvullende stuk van 11 mei 2011 alsnog verwijzingen naar onderbouwingen aangeleverd en de presentatie van het MER op sommige punten verduidelijkt. Zoals uit het bovengenoemde algemene oordeel en de toelichting daarop (hoofdstuk 2 van het toetsingsadvies) blijkt, is daarmee aan de vragen van de Commissie voor de m.e.r. tegemoet gekomen. Op advies van de Commissie is de aanvulling van Urenco zo spoedig mogelijk openbaar gemaakt door hem tegelijk met de ontwerpbeschikking ter inzage te leggen en op de website te plaatsen.

Met betrekking tot de inspraakreacties beperkt de Commissie voor de m.e.r. zich tot een verwijzing naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel informatie bevat over de inhoud van het MER die van belang is voor de besluitvorming. In het onderhavige advies heeft de Commissie dat niet gedaan, waaruit de conclusie mag worden getrokken dat de inspraakreacties geen wezenlijke opmerkingen bevatten die tot nadere overwegingen ten aanzien van de aanvaardbaarheid van het MER zouden leiden.

4.3. Conclusies met betrekking tot het MER

In de aanvraag en het MER is door Urenco uiteengezet dat het nulalternatief waarbij geen verdere uitbreiding wordt gerealiseerd, geen reëel alternatief is omdat daardoor Almelo geen verdere bijdrage kan leveren in de door de Urenco-organisatie noodzakelijk geachte groei. Ik kan daarmee instemmen en acht geen overtuigende argumenten aanwezig die een verdere uitbreiding zouden moeten verhinderen. In het voorafgaande in § 4.1 ben ik hier al deels op ingegaan naar aanleiding van ingebrachte zienswijzen. In § 6.1 wordt ingegaan op de rechtvaardiging van de uitbreiding.

Het MMA is beschreven als de gewenste activiteit met extra milieubescherpende maatregelen te weten:

- beperking van de omvang van de opslag van UF₆ met het oog op het reduceren van de veiligheidsrisico's en het verminderen van de stralingsbelasting aan de terreingrens;
- maximale beperking van de hoeveelheid UF₆ in vloeibare toestand en bij verhoogde druk, zodat de risico's van het vrijkomen van UF₆ verder beperkt worden;
- maximale vergroting van de effectiviteit van voorzieningen die lozingen naar lucht, water en bodem beperken en de geluidshinder terugdringen;
- de mogelijkheid om de gevolgen voor de omgeving terug te dringen door de verdeling van aan- en afvoer van grondstoffen en producten over weg en spoor te optimaliseren.

In het MER is Urenco nagegaan in hoeverre deze mogelijke extra milieubescherpende maatregelen realistisch zijn en het doel bereiken. Uit de analyse daarvan is gebleken dat de maatregelen enerzijds te kostbaar zijn in relatie tot de milieuwinst die daar (soms tijdelijk) mee behaald kan worden of nauwelijks effectief. Een voorbeeld daarvan is vervanging van de voedingsautoclaven van SP4 met vloeibaar UF₆ door het type autoclaven zoals in gebruik in SP5, waarbij UF₆ van de vaste fase direct in de gasfase overgaat. Ik kan mij vinden in de conclusies die Urenco met betrekking tot het MMA heeft getrokken en ben van mening dat daar geen maatregelen bij zijn die directe uitvoering vereisen.

Uit het MER blijkt verder dat er tengevolge van de uitbreiding geen belangrijke nadelige gevolgen voor mens en milieu in Nederland en Duitsland kunnen ontstaan. Gelet op het feit dat de gevolgen voor het milieu direct rondom de inrichting al van beperkte omvang zijn (zie ook hierna in § 6.2), zijn naar mijn oordeel deze milieueffecten over de grens zeer marginaal en in absolute zin niet van betekenis.

Mede gelet op het eindoordeel van de Commissie voor de m.e.r., kom ik tot de conclusie dat het MER, inclusief de toelichting, inhoudelijk in voldoende mate aan de daaraan gestelde richtlijnen en wettelijke regels voldoet, en juiste en voldoende informatie en inzicht geeft in de milieugevolgen van de activiteit. Daarmee kan dit MER dienen als basis voor verdere besluitvorming terzake.

4.4. Toekomstige evaluatie van het MER

Ter voldoening aan de artikelen 7.37, tweede lid, en 7.39 t/m 7.42 van de Wm (oud) zal een onderzoek plaatsvinden naar de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit.

Voor deze evaluatie zal een onderzoekprogramma worden uitgevoerd dat erop gericht is na te gaan of er geen grotere of andere effecten optreden dan die zijn beschreven in het milieueffectrapport.

Hoofdpunten in het evaluatieprogramma zullen in ieder geval zijn:

- de ontwikkeling van het milieu ter plaatse van de inrichting te Almelo, dit mede in relatie tot de resultaten uit de lozings- en meetprogramma's als bedoeld in voorschriften D.3 en E.3;
- de ontwikkeling van de geluidssituatie ter plaatse van de inrichting;
- de bij de besluitvorming gehanteerde uitgangspunten inzake veiligheid en de uitvoering van het ALARA-beginsel;
- gebeurtenissen waarbij zich een (onmiddellijke dreiging van een) buitennormale lozing voordeed of gebeurtenissen die overeenkomstig voorschrift H.1 zijn gemeld;
- incidenten als bedoeld in voorschrift G.5.

Het onderzoek zal de periode bestrijken vanaf de aanvang van de in bedrijfstelling van de eerste cascade in hal 8 van SP5 tot en met een jaar na de in bedrijfstelling van de laatste cascade in hal 9. Het bevoegd gezag zal over de resultaten van het onderzoek een verslag opstellen. Het verslag zal worden toegezonden aan Urenco, de Commissie voor de milieueffectrapportage en de wettelijke adviseurs. Tevens zal het verslag worden bekendgemaakt conform artikel 3:12, eerste en tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

5. Beoordelingskader van de gevraagde wijzigingen van de vergunning

5.1. Rechtvaardiging, ALARA en dosislimieten

Aan het wettelijk kader van de stralingsbescherming zoals vastgelegd in de Kew en onderliggende besluiten, liggen onder meer de drie principes van het stralingsbeschermingsbeleid ten grondslag, te weten: rechtvaardiging, ALARA en dosislimieten.

1. Rechtvaardiging wil zeggen dat een handeling die blootstelling aan ioniserende straling met zich mee brengt, slechts is toegestaan indien de economische, sociale en andere voordelen van de betrokken handeling opwegen tegen de gezondheidsschade die hierdoor kan worden toegebracht. Dit principe is in de wetgeving vastgelegd in artikel 19 Bkse, juncto artikel 4, eerste lid, Bs. Ingevolge artikel 4, tweede lid, Bs, heeft uitwerking daarvan plaatsgevonden in bijlage 1 van de Regeling bekendmaking rechtvaardiging gebruik van ioniserende straling (Stcrt 2002, nr. 248).

2. Toepassing van ALARA (As Low As Reasonably Achievable) is de optimalisatie, gericht op beperking van (de kans op) emissies en op beperking van blootstelling. In de wetgeving is het ALARA-beginsel vastgelegd in artikel 15c, derde lid, van de Kew en artikel 19 Bkse, juncto artikel 5 Bs. Optimalisatie vindt plaats zowel in de ontwerpfase, voordat de activiteit is aangevangen, als in de bedrijfsfase door de vergunninghouder nadat de activiteit is toegestaan.

ALARA leidt tot een proces waarbij gestreefd wordt naar een kans op schade die zo klein is als in de gegeven omstandigheden redelijkerwijs kan worden verwezenlijkt. Hierbij wordt rekening gehouden met maatschappelijke en economische factoren en het omvat zowel milieuhygiënische als arbeidshygiënische aspecten.

Toetsing aan dit beginsel vindt onder meer plaats door een beoordeling van de maatregelen met betrekking tot de uitvoering van de inrichting en installaties daarin alsmede de wijze van bedrijven daarvan met het oog op de veiligheid daarvan en de mogelijke gevolgen voor de omgeving bij normaal bedrijf en bij incidenten en ongevallen.

3. Dosislimieten vervullen een vangnetfunctie, namelijk indien het toepassen van rechtvaardiging en ALARA niet voldoende is om een bepaald beschermingsniveau te bereiken. De limietwaarden zijn in wetgeving vastgelegd in artikel 19 Bkse, juncto artikelen 48, 49, 76 en 77 Bs.

5.2. Overige aspecten

Verder dient naast deze toetsing met het oog op de bescherming van mensen, dieren, planten en goederen, ook getoetst te worden aan de overige belangen die in artikel 15b, van de Kew worden opgesomd. In dit geval betreft dit met name de veiligheid van de staat, de bewaking en bewaring van splijtstoffen en de nakoming van internationale verplichtingen. Het zijn vooral dus de aspecten die hun uitwerking vinden in de begrippen beveiliging en non-proliferatie.

Met betrekking tot niet op straling betrekking hebbende milieuaspecten (gevaarlijke stoffen, afvalstoffen, luchtkwaliteit, geluid, e.d.) wordt hierna in § 6.2.4 nader ingegaan.

6. De toetsing van de aanvraag

6.1. Rechtvaardiging

Veelal wordt in dit kader een activiteit beschouwd die op zich een blootstelling met zich mee kan brengen en die de aanvrager wil aanvangen en blijvend wil uitvoeren. In dit geval betreft de activiteit, waarop de rechtvaardigingstoets betrekking heeft, een uitbreiding van eerder vergunde handelingen en enkele wijzigingen in de bedrijfsvoering. Derhalve heeft het beginsel van de rechtvaardiging in het onderhavige geval een beperkte betekenis.

Met betrekking tot de rechtvaardiging van deze uitbreiding stel ik vast dat het aan Urenco reeds is vergund om in Almelo verrijkingfabrieken in werking te houden tot een maximale gezamenlijke verrijkingcapaciteit van 4950 tSW/jaar. Hierbij verwijs ik ook naar onderdeel I.B.6 van bijlage 1 van de Regeling bekendmaking rechtvaardiging gebruik van ioniserende straling (Stcrt 2002, nr. 248), waarin de toepassing verrijking via ultracentrifuge voor het geschikt maken van uranium voor het gebruik in brandstof, als gerechtvaardigd is opgenomen. Naast de meer algemene argumenten van werkgelegenheid en economische voordelen voor de maatschappij, zijn daarbij als argumenten vermeld de benutting van natuurlijke voorraden, verbetering van de marktpositie en toelevering van brandstof aan kerncentrales.

Er zijn mij thans geen nieuwe, belangrijke gegevens over de doeltreffendheid of de gevolgen van de door Urenco verrichte handelingen bekend die aanleiding geven om de rechtvaardiging van deze handelingen te herzien.

Urenco wil de verrijkingcapaciteit van de inrichting te Almelo thans verhogen tot 6200 tSW/jaar. Het feit dat het Urenco is vergund om een verrijkingcapaciteit van 4950 ton SW/jaar te benutten behoeft dus in dit kader niet opnieuw beoordeeld te worden. Thans ligt alleen de vraag ter beoordeling voor of de uitbreiding van de uraniumcapaciteit met 1250 tSW/jaar, inclusief de uitbreiding van de opslag van UF₆, gerechtvaardigd is.

De komende 20 jaar zal de wereldvraag naar energie en naar elektriciteit naar verwachting enorm groeien. Naast fossiele brandstoffen (kolen en gas) zullen ook duurzame energiebronnen als zon, wind en waterkracht in de groeiende

vraag naar energie gaan voorzien, maar ook voor kernenergie zal de komende decennia in dit groeiscenario een belangrijke rol blijven weggelegd.

Urenco verrijkt uranium, dat als brandstof in kerncentrales wordt ingezet.

Door uitbreiding van het aantal kerncentrales wereldwijd, maar ook door een hogere benuttinggraad en vermogensverhoging van bestaande kerncentrales zal de vraag naar verrijkingsarbeid verder groeien.

De World Nuclear Association gaat uit van een groei in de vraag naar verrijkingcapaciteit van bijna 50.000 tSW/jaar in 2010 in het referentiescenario naar 70.000 tSW/jaar in 2025.

Naast de groeiende vraag naar verrijkt uranium is de motivatie voor uitbreiding van de verrijkingcapaciteit bij Urenco echter met name gelegen in een verwacht stijgend marktaandeel van Urenco. Dit heeft Urenco ook zo in §2.1 van de aanvraag uiteengezet. Op basis van het huidige contractenpakket, waarin veel langjarige contracten zitten die tot voorbij 2025 lopen, dient de capaciteit van de Urenco Groep, met vestigingen in het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, de Verenigde Staten en Nederland, de komende 5 jaar met 50% te groeien van 12.000 tSW/jaar in 2009 naar 18.000 tSW/jaar in 2015. Het marktaandeel van de Urenco Groep in de wereld zal daarmee de komende jaren groeien van 25% in 2009 naar 30% in 2015. Een en ander wordt ook bevestigd in de jaarcijfers over 2010 van de Urenco Groep.

Uitbreiding van de verrijkingcapaciteit is binnen de Urenco Groep voorzien op alle vier de locaties. Voor de Urenco vestiging in Nederland houdt deze groei in dat de eind 2010 gerealiseerde capaciteit van 4600 tSW/jaar de vergunde capaciteit van 4950 tSW/jaar begin 2012 zal gaan overstijgen.

Het stijgende marktaandeel van de Urenco Groep en de evenredige verdeling van de verrijkingcapaciteit over de 4 locaties maken het nodig dat de vergunde capaciteit van 4950 tSW/jaar in Almelo nu moet worden uitgebreid en dat Urenco een aanvraag heeft gedaan voor uitbreiding van de vergunde verrijkingcapaciteit naar 6200 tSW/jaar. In het verlengde van de uitbreiding van de uraniumverrijkingcapaciteit ligt de noodzaak tot evenredige uitbreiding van de opslag van UF_6 binnen de terreingrens om bij stagnaties in het traject van omzetting in U_3O_8 en de afvoer van product, als ook bij een tijdelijk verhoogde aanvoer van feed voldoende opslagcapaciteit te hebben.

Naar aanleiding van de gebeurtenissen, die zich sinds 11 maart 2011 in Japan met de kerncentrale Fukushima Daiichi hebben voorgedaan en de verdere ontwikkelingen die daarvan het gevolg zijn, heeft Urenco op verzoek van het bevoegd gezag nog een nadere toelichting gegeven over de noodzaak tot uitbreiding van de verrijkingcapaciteit. Hieruit blijkt dat het ongeval in Japan

voor Urenco niet van invloed is op de noodzaak en de plannen om in Almelo de vergunde verrijkingcapaciteit met 25% te verhogen tot 6200 tSW/jaar. Een aantal kerncentrales in Duitsland en Japan is volgens Urenco tijdelijk en deels permanent uit bedrijf genomen. De overige ruim 400 kerncentrales in de wereld draaien door en hebben verrijkt uranium nodig. Dat zal te zijner tijd ook gelden voor de ca. 60 nog in aanbouw zijn kerncentrales gelden waarvan de bouw doorgaat.

Urenco geeft aan dat het reeds afgesloten contractenpakket, dat met name voorziet in de levering aan bestaande kerncentrales wereldwijd, blijft maken dat de geplande groei bij Urenco onveranderd noodzakelijk is.

Ik zie geen reden om aan de prognoses en de behoefte voor capaciteitsverhoging te twijfelen. Overigens kan ik mij ook niet goed voorstellen dat Urenco een dergelijk grote investering zou doen als die economisch onverantwoord zou zijn.

Verder kan worden vastgesteld dat de centrifugetechnologie nog steeds de aangewezen methodiek voor uraniumverrijking is, omdat dit een schone en veilige methode is en economisch ook de beste resultaten oplevert. De uitbreiding zal plaatsvinden volgens de laatste stand der techniek en brengt ook geen nieuwe of bijzondere risico's voor mens en milieu met zich mee. Ditzelfde geldt tevens voor de beoogde overige wijzigingen, waaronder de uitbreiding van de opslagcapaciteit van UF₆.

Ook de uitkomsten van het aangepaste veiligheidsrapport geven geen aanleiding om de vergunning op basis van rechtvaardigingsgronden te weigeren.

Mijn conclusie is dat ik de aangevraagde activiteiten in dit kader gerechtvaardigd acht.

6.2. Veiligheid, ALARA, stralingsbescherming, non proliferatie, beveiliging en conventionele milieuaspecten

6.2.1. Algemeen

a. De wijzigingen:

De gevraagde wijzigingen (de uitbreiding van de bestaande verrijkingsfabriek SP5, de uitbreiding van de opslaghoeveelheden UF₆ en aanpassingen aan infrastructuur en gebouwen) zullen plaatsvinden met installaties en voorzieningen vergelijkbaar aan al vergunde installaties en voorzieningen. Dit zijn installaties en voorzieningen die nog steeds voldoen aan de laatste stand van de techniek. Daarmee wordt aan een belangrijk uitgangspunt bij de uitvoering van het ALARA-beginsel voldaan.

b. De aanvraag:

Zowel aanvraag als het MER en het veiligheidsrapport beschrijven op een duidelijke en overzichtelijke wijze de inrichting en installaties alsmede de veiligheidsaspecten voor mens en milieu. Deze documenten geven een goed inzicht in de activiteiten van Urenco en de mogelijke gevolgen daarvan voor de omgeving. Ik kan instemmen met de uitkomsten van de veiligheidsanalyses en stel vast dat bij naleving van de vergunning de inrichting op een veilige wijze bedreven kan worden.

De figuren in bijlage 2 van de onderhavige aanvraag treden in de plaats van de overeenkomstige figuren uit de vigerende vergunning. De figuren hebben mijn goedkeuring.

Het als bijlage 4 van de onderhavige aanvraag opgenomen akoestisch rapport beschrijft duidelijk de gewijzigde akoestische situatie. Het rapport heeft mijn goedkeuring.

Het als bijlage 5 van de onderhavige aanvraag opgenomen rapportage luchtkwaliteit beschrijft duidelijk en overzichtelijk de gevolgen van de activiteiten van de inrichting (bestaande situatie en aangevraagde veranderingen) op de luchtkwaliteit in de omgeving. Het rapport heeft mijn goedkeuring.

De aanvraag en de bijgevoegde documenten kunnen derhalve de basis vormen voor de te verlenen vergunning.

In het navolgende wordt nader ingegaan op relevante aspecten met betrekking tot de vergunningverlening.

6.2.2. Veiligheid, ALARA en stralingsbescherming

a. Organisatie en veiligheidsbeheerssysteem:

De aangevraagde activiteiten hebben geen gevolgen voor de organisatie en het veiligheidsbeheerssysteem. De bestaande organisatie en het veiligheidbeheerssysteem, en de daarop betrekking hebbende eisen in de vigerende vergunning zijn voldoende om een veilige bedrijfsvoering te kunnen garanderen.

b. Stralingsbescherming voor werknemers:

Urenco kent in de huidige situatie geen zogenoemde A-medewerkers als bedoeld in artikel 79 Bs binnen haar organisatie die meer dan 6 mSv in een kalenderjaar mogen ontvangen. In de praktijk ontvangen nagenoeg alle B-werknemers een stralingsbelasting lager dan 2 mSv/jaar. Enkele werknemers die werkzaamheden verrichten met UF₆-containers ontvangen een dosis die ligt tussen 2 mSv/jaar en 3 mSv/jaar. Deze maximale dosis fluctueert de afgelopen jaren rond de 2 mSv/jaar en lag in 2009 onder de 2 mSv/jaar. Als gevolg van de aangevraagde wijzigingen zal het aantal containers waarmee handelingen worden verricht met ca. 25% toenemen. De stralingsbelasting in termen van collectieve dosis voor de medewerkers die met UF₆-containers werken kan hierdoor blijkens de aanvraag ook met ca. 25% toenemen. De maximale effectieve persoonsdosis zal naar verwachting nagenoeg gelijk blijven. In de aanvraag geeft Urenco aan dat zij doorlopend werkwijzen en technische aanpassingen onderzoekt om de stralingsbelasting voor werknemers te verminderen. Uitgangspunt is daarbij dat de werkzaamheden aan containers zo kort mogelijk duren en andere werkzaamheden op grotere afstand van de containers worden uitgevoerd. Mede gelet op de bedrijfservaringen uit het verleden, zoals ook schriftelijk door Urenco ingevolge het huidige voorschrift in H.5 wordt gerapporteerd, ben ik van mening dat Urenco voldoende maatregelen neemt om de stralingsbelasting aan personeel zoveel als redelijkerwijs mogelijk te beperken.

Omdat er veel waarde wordt gehecht aan ALARA is het voorschrift C.28 in de vigerende vergunning ook op de nieuwe wijzigingen van toepassing. In die zin dat Urenco wordt opgedragen nader onderzoek te doen naar de stralingsbelasting van werknemers die werkzaamheden verrichten met de UF₆ containers, alsmede naar de maatregelen om deze stralingsbelasting nog verder terug te dringen.

De aangevraagde activiteiten hebben op basis van de voorhanden zijnde informatie geen gevolgen voor de stralingsbeschermingorganisatie. De bestaande organisatie en het veiligheidbeheersysteem, en de daarop betrekking hebbende eisen in de vigerende vergunning zijn, met inachtneming van het in de vorige alinea gestelde, voldoende om een veilige bedrijfsvoering te kunnen garanderen.

c. Veiligheidsmaatregelen, criticiteit en radioactieve emissies naar lucht en water bij normaal bedrijf:

Uit de aanvraag blijkt uit respectievelijk hoofdstuk 6 en annex 1 van bijlage 3 en de nadere uitleg van het MER dat de aangevraagde activiteiten geen gevolgen hebben voor algemene veiligheidsaspecten, criticiteit en radioactieve emissies naar lucht en water bij normaal bedrijf. De bestaande voorschriften in de vigerende vergunning zullen niet worden gewijzigd.

d. Opslag van uraniumhexafluoride; straling aan de terreingrens:

Het stralingsniveau aan de voorkant van het Urenco-terrein neemt als gevolg van de aangevraagde wijziging licht toe, gerelateerd aan de opslag van tails en feed in het nieuwe gebouw CRD-D. In de bijlage 6 van de aanvraag is aangetoond dat op ca. 400 meter buiten het terrein geen verhoogde dosis ten opzichte van het achtergrondniveau meetbaar is. De dosis buiten de inrichting blijft binnen de voorwaarden van de vigerende vergunning.

Met betrekking tot de wijze van opslag en de locaties waar opslag van UF₆-containers plaatsvindt treden de volgende wijzigingen op:

- in het nieuw te bouwen CRD-D zal tussenopslag van feed en tails plaatsvinden ter vervanging van een kleinere openluchtopslag voor UF₆ en een bestaand CRD-gebouw.
- Dit opslaggebouw wordt direct tegen hal 9 van SP5 gebouwd. De tussenopslag van feed en tailscontainers gebeurt in twee lagen op eenzelfde wijze als in het gebouw CRD-C.

De volgende maatregelen zijn getroffen om de stralingsbelasting op de omgeving te beperken:

- het gebouw CRD-D zal opgetrokken zijn van dikwandig beton en zal overdekt zijn om straling (afkomstig van de containers) die door de lucht gereflecteerd wordt ("sky-shine") te voorkomen.
- De bedrijfsvoering wat betreft het gebruik van de opslaglocaties zal zodanig zijn dat de stralingsbelasting buiten de inrichting zo laag mogelijk is.

Bij de berekening van de stralingsbelasting op de omgeving zijn conservatieve uitgangspunten gehanteerd, met andere woorden de berekende stralingsbelasting is ten opzichte van de feitelijke belasting aan de hoge kant. Zo is blijkens de aanvraag onder meer uitgegaan van een meest belastende opslag, dat wil zeggen volledig bezette opslagen in de opslaglocaties het dichtst bij de terreingrens. Uit de berekeningen blijkt dat bij een meest belastende opslag de stralingsbelasting als gevolg van de aangevraagde activiteiten:

1. op de inrichtingsgrens van Urenco en ET NL ten hoogste 1,9 mSv/jaar bedraagt;
2. op de inrichtingsgrens van Urenco en de aangrenzende weilanden ten hoogste 3,0 mSv/jaar bedraagt.
3. aan de voorkant van het terrein bij de Drienemansweg ten hoogste 0,14 mSv/jaar bedraagt.

ad 1

Voor de berekeningen van de Actuele Individuele Dosis (AID) voor personen op het ET NL terrein gelden de standaard factoren voor een "industrie hoofdzakelijk inpandig", wat de feitelijke situatie voor ET NL is, namelijk een Actuele Blootstellingsfactor (ABC) van 0,2 en een afschermingsfactor van 0,25. De resulterende AID voor personen op het ET NL terrein bij de terreingrens is derhalve maximaal 95 microSievert/jaar, en lager verder van de terreingrens. Dit valt binnen de grenswaarde van 100 microSievert/jaar in de vigerende vergunning.

ad 2

Voor het weiland geldt conform MR-AGIS een Actuele Blootstellingsfactor (ABC) van 0,01 hetgeen resulteert in een Actuele Individuele Dosis (AID) van minder dan 30 microSievert/jaar. Dit valt binnen de grenswaarde van 40 microSievert/jaar in de vigerende vergunning.

ad 3

Voor de Drienemansweg geldt conform MR-AGIS een Actuele Blootstellingsfactor (ABC) van 0,01 hetgeen resulteert in een Actuele Individuele Dosis (AID) van minder dan 1,4 microSievert/jaar. Dit valt binnen de grenswaarde van 40 microSievert/jaar in de vigerende vergunning.

Uit vorenstaande blijkt dat de actuele individuele dosis in de omgeving van de inrichting nergens de op grond van het Bkse (artikel 19, juncto artikel 48 Bs) vigerende grenswaarde van maximaal 0,1 mSv/jaar overschrijdt.

d. Ongevalanalyses:

Uit het hoofdstuk 8 van de bijlage 3 van de aanvraag blijkt dat de gevolgen van de ontwerpbasis-ongevallen voldoen aan de criteria van artikel 18 Bkse. Ook het vrijkomen van HF en UO₂F₂ blijft beperkt tot geringe hoeveelheden en veroorzaken vrijwel geen schade voor mensen en omgeving bij deze ongevallen.

Uit de aanvraag blijkt dat het vliegtuigscenario (buiten-ontwerpongeval) maatgevend is. Op basis van actuele ongevalsstatistieken neemt de kans op overlijden voor personen buiten de inrichting als gevolg van een neerstortend militair jachtvliegtuig af ten opzichte van de berekende kans in de vigerende vergunning; de berekende kans voor het individueel risico (kans op overlijden voor een lid van de bevolking) ten gevolge van het vliegtuigscenario ligt tussen $2,2 \cdot 10^{-9}$ /jaar (neerstortend vliegtuig met brand) en $7,1 \cdot 10^{-11}$ /jaar (neerstortend vliegtuig zonder brand). Het individueel risico ten gevolge van zo'n ongeval ligt ruim beneden de 10^{-8} per jaar (1 keer per 100 miljoen jaar). Deze berekende kansen voldoen ruimschoots aan de in art. 18 Bkse gestelde criteria.

6.2.3. Overige aspecten als bedoeld in hoofdstuk 5.2 (waaronder non-proliferatie en beveiliging)

Voor de aspecten genoemd in hoofdstuk 5.2 wordt verwezen hetgeen terzake is overwogen in vigerende vergunning. De betreffende overwegingen zijn ook van toepassing op de naar aanleiding van de onderhavige vergunningaanvraag gewijzigde inrichting.

Non-proliferatie en beveiliging

Alhoewel de aspecten met betrekking tot non-proliferatie en beveiliging geen wijziging ondergaan met de uitbreiding, kan daarover het volgende worden opgemerkt.

Urenco blijft in dit verband onderworpen aan internationale verdragen zoals het Euratom- en het Non-Proliferatie Verdrag (NPV) en het Verdrag van Almelo. In het kader van het Euratom-Verdrag en het NPV (in dit geval de ter implementatie van het NPV gesloten verificatie-overeenkomst tussen Nederland, het IAEA en Euratom) vinden er regelmatig inspecties, inclusief onaangekondigde inspecties, plaats ter verificatie van het gebruik van de splijtstoffen en de toegepaste technologie. Het Verdrag van Almelo (met als verdragspartijen Nederland, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk) regelt het toezicht van de drie overheden op Urenco. Dit voorziet onder andere in unanieme beslissingen van de zogenoemde Gemengde Commissie bestaande uit vertegenwoordigers van de drie overheden,

onder andere ten aanzien van onderwerpen als beveiliging, export van materiaal en technologie, rubricering van documenten, en het op juiste wijze door Urenco voldoen aan de Euratom en NPV bepalingen.

Ook de aspecten met betrekking tot de hiermee verband houdende beveiligingsmaatregelen en maatregelen om het ongewenst binnendringen van de inrichting tegen te gaan, wijzigen niet ten gevolge van de uitbreiding.

Op grond van de Ministeriele Regeling beveiliging nucleaire inrichtingen en splijtstoffen dient Urenco beveiligingsmaatregelen te nemen die redelijkerwijs nodig zijn om de inrichting te beveiligen tegen dreigingen zoals omschreven in de referentiedreiging.

6.2.4. Overige (niet op straling betrekking hebbende) milieuaspecten

Voor de niet op straling betrekking hebbende milieuaspecten wordt verwezen hetgeen terzake is overwogen in vigerende vergunning. De betreffende overwegingen zijn ook van toepassing op de naar aanleiding van de onderhavige vergunningaanvraag gewijzigde inrichting.

In verband met de niet op straling betrekking hebbende nadelige gevolgen die als gevolg van de aangevraagde wijzigingen kunnen optreden, merk ik het volgende op:

a. Afvalstoffen

De aangevraagde wijziging heeft geen invloed op de hoeveelheid conventioneel afval. De binnen de inrichting ontstane gevaarlijke en bedrijfsafvalstoffen dienen doelmatig te worden gescheiden. In de vigerende vergunning zijn hiervoor voorschriften opgenomen

b. Bodem

De aangevraagde wijziging heeft geen invloed op de bodem. Bij het beoordelen van de aanvraag is rekening gehouden met de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming 'bedrijfsmatige activiteiten'. In de vigerende vergunning zijn voorschriften hieromtrent opgenomen. In het MER hoofdstuk 14 staat dat Urenco de (bodembedreigende) bedrijfsactiviteiten in samenhang met getroffen maatregelen en voorzieningen heeft beoordeeld. De conclusie van dit onderzoek is dat de bedrijfsactiviteiten voldoen aan de stand van de techniek voor bodembescherming en een verwaarloosbaar bodemrisico hebben.

c. Geluid

In het bij de vergunningaanvraag gevoegde bijlage 4, "Akoestisch Onderzoek veranderingsvergunning Kew" van 15 december 2010, is voor de representatieve bedrijfssituatie na de realisatie van de aangevraagde wijzigingen de geluidsbelasting op de omgeving berekend. Als gevolg van de aangevraagde wijzigingen verandert de geluidsbelasting van de inrichting op de omgeving niet. De langetijdgemiddelde beoordelingsniveaus $L_{A,T,LT}$ en de maximale geluidsniveaus $L_{A,max}$ wijzigen niet en blijven binnen de in de vigerende vergunning gestelde geluidsgrenswaarden. De indirecte geluidshinder vanwege verkeersbewegingen van en naar de inrichting wijzigt niet als gevolg van de aangevraagde activiteiten.

Aan de vigerende vergunning zijn voorschriften verbonden die betrekking hebben op geluid. Deze voorschriften worden met de nu aangevraagde representatieve bedrijfssituatie niet overschreden.

d. Niet radioactieve emissies naar de lucht:

De emissies van niet radioactieve stoffen naar de lucht zullen in geringe mate toenemen als gevolg van de bouw van nieuwe installatieonderdelen. De maatregelen die getroffen worden om de emissies te beperken zijn ALARA. De emissies voldoen aan de Nederlandse Emissie Richtlijn (NeR); het voldoen aan de NeR is in de vigerende vergunning voorgeschreven.

e. Luchtkwaliteit:

Maatgevend voor de in bijlage 2 van de Wm opgenomen grenswaarden is in de onderhavige situatie de toetsing aan zwevende deeltjes (PM_{10}) en stikstofdioxide (NO_2).

In de bijlage 5 van de aanvraag is aangetoond dat de emissies van zwevende deeltjes en stikstofdioxide als gevolg van de gewijzigde bedrijfsprocessen van Urenco Nederland ruimschoots onder de in de Wm opgenomen grenswaarden voor luchtkwaliteit blijven.

f. Diverse wijzigingen

De volgende wijzigingen vinden plaats:

1. De sloop van gebouw CRD.
2. Het aantal homogeniseerstations in het gebouw CSB wordt uitgebreid van 10 naar 13.

Voor deze wijzigingen zijn in de vigerende vergunning voorschriften opgenomen die door middel van een aan deze beschikking te verbinden voorschrift ook van toepassing worden verklaard op deze wijzigingen. Aan deze wijzigingen hoeft daarom verder geen aandacht te worden besteed.

Conclusie ten aanzien van niet-nucleaire milieuaspecten:

De aanvraag is getoetst aan het belang van de bescherming van mensen, dieren, planten en goederen. De milieubelasting als gevolg van de activiteiten met betrekking tot andere dan nucleaire en stralingshygiënische milieuaspecten kunnen redelijkerwijs voldoende worden beperkt door het stellen van voorschriften in het belang van de bescherming van het milieu.

Uit de overwegingen volgt dat de gevraagde vergunning onder de in voorschrift G. van de vigerende vergunning opgenomen voorschriften met betrekking tot de niet-nucleaire aspecten van de inrichting kan worden verleend.

7. Ingebrachte zienswijzen naar aanleiding van de ontwerpbeschikking

Naar aanleiding van de ter inzage legging van de ontwerpbeschikking zijn 20 zienswijzen ingebracht. Het betreft zienswijzen van:

1. Zienswijze van I. Schröch, te Haselünne, Duitsland
2. Mondelinge zienswijze van J. Kodde, te Leiden
3. Zienswijze van A. Wind, te Hengelo
4. Zienswijze van de Stichting Vredes- en DuurzaamheidsActiviteiten Netwerkstad (VEDAN) te Enschede, ondertekend door 516 personen.
5. Zienswijze van J.A.M. Peters namens Vedan te Enschede, ondertekend door 59 personen.
6. Zienswijze van Gijs Beckers te Baflo;
7. Zienswijze van Udo Buchholz namens de Bundesverbund Bürgerinitiativen Umweltschutz (BBU) te Bonn, Duitsland, ondertekend door 318 personen;
8. Zienswijze van Michael Fuest, te Lingen, Duitsland
9. Zienswijze van Udo Bucholz, BBU Vorstandsmitglied, te Bonn, Duitsland
10. Zienswijze van de Grun Alternative Liste (GAL) Gronau en de GAL-Fraktion im Rat der Stadt Gronau, te Gronau Duitsland
11. Andreas Munnich, namens het Ebersberger Bündnis für den Atomausstieg
12. Helmar Lorenz, Duitsland
13. Zienswijzen in de vorm van een handtekeningenlijst van BBU met 23 handtekeningen
14. Zienswijze van de Stadt Nordhorn, te Nordhorn
15. Zienswijze van de Landkreis Grafschaft Bentheim, te Nordhorn
16. Zienswijze van Maarten Beckers, te Rossum (Gld).
17. Zienswijze van Marion en Gilbert Ostendorf, Coesfeld, Duitsland
18. Zienswijze van Gerold Korbus, Duitsland
19. Zienswijze van Volker Schober, te Aken, Duitsland
20. Carin Stader-Deters, Bad Bentheim, Duitsland

De 20 zienswijzen zijn, inclusief de handtekeningenlijsten, ingediend door in totaal 916 personen. Van de 20 zienswijzen zijn er 12 uniek, omdat een aantal zienswijzen gelijkloidend is.

Hieronder volgt de inhoud van de ingebrachte zienswijzen (samengevat in *cursief*) en mijn reactie daarop:

Ad 1

a. Inspreker geeft aan dat er tot op heden in Europa nog geen zicht is op een definitieve oplossing voor de opgebrande kernsplijtstof of het hoog radioactieve afval. Het produceren van meer brandstof voor kernreactoren is daarom tegen het belang en de veiligheid van de bevolking.

b. In Duitsland is brandstof voor kerncentrales nog maar tot en met 2022 nodig. Ook zijn er inmiddels al kerncentrales stilgelegd. In dat licht is het niet te begrijpen dat de verrijkingcapaciteit van Urenco wordt vergroot. Inspreker eist dat het voornemen tot capaciteitsuitbreiding wordt gestaakt.

Ad a:

Deze zienswijze reikt buiten de toetsingskaders, die relevant zijn voor de onderhavige aanvraag. De uiteindelijke omgang met opgebrachte splijtstof en hoog radioactief afval afkomstig van kerncentrales houdt geen verband met de door Urenco beoogde uitbreiding en derhalve is deze zienswijze niet ontvankelijk. Verder wordt verwezen naar de reactie op de zienswijze op het MER in paragraaf 4.1, onder 1b.

Ad b:

Anders dan inspreker eist, is er naar mijn mening geen reden om het voornemen van Urenco tot capaciteitsuitbreiding te staken. Het besluit van Duitsland om te stoppen met kernenergie heeft slechts een beperkt effect op de orderportefeuille van Urenco. Duitsland maakt volgens de Chief Financial Officer van Urenco (Financieel Dagblad 20 juli 2011), samen met Japan, nog geen 10% van het orderboek van Urenco uit. Daarbij komt dat er tot 2022, de datum waarop de Duitse kerncentrales dicht moeten zijn, nog moet worden geleverd. Ook de groeiende interesse in kernenergie in het Midden-Oosten, Zuidoost-Azie en de Verenigde Staten maakt dat er nog steeds een groeiende markt is voor verrijkingcapaciteit. Dit wordt bevestigd door het onlangs in september 2011 gepubliceerde rapport van de World Nuclear Association. Ook het Internationaal Atoomenergieagentschap (IAEA) heeft recent aangegeven dat er, ondanks het ongeval in Japan, de komende periode tot 2030 wereldwijd een groeiend gebruik van kernenergie zal zijn.

Voor de verder reactie verwijs ik naar de toetsing van de rechtvaardiging in de paragraaf 6.1. Hier staat onder meer dat de door Urenco gevraagde en noodzakelijk geachte uitbreiding van de productiecapaciteit gebaseerd is op afgesloten contracten met bestaande kerncentrales wereldwijd. Urenco heeft op mijn verzoek nog een nadere toelichting gegeven op haar aanvraag over de noodzaak tot uitbreiding in Almelo naar aanleiding van de gebeurtenissen in Fukushima. Urenco heeft naar mijn mening in de aanvraag en nadere toelichting voldoende aannemelijk gemaakt dat de gebeurtenissen in Fukushima de noodzaak tot de aangevraagde uitbreiding niet veranderen.

Ad 2

Inspreker is tegen Urenco, omdat:

a. zij het niet eens is met de bewering in de ontwerpvergunning op pagina 34 waar staat dat non-proliferatie en beveiliging goed geregeld zijn. Nergens wordt in de ontwerpbeschikking genoemd dat inspecties plaatsvinden in landen, waar Urenco haar afval heen brengt.

b. zij het oneens is met het laatste punt van de slotconclusie op pag. 38, waar staat dat door gebruikmaking van de gevraagde vergunning de mogelijk te

veroorzaken nadelige gevolgen voor mensen, dieren, planten en goederen voldoende kunnen worden ondervangen door de aan de vergunning te verbinden voorschriften. Inspreker geeft aan dat

- *de milieugevolgen voor de uit te breiden productiecapaciteit voor buiten de directe omgeving van Almelo door EL&I worden onderschat;*
- *kernafval niet veilig is op te bergen;*
- *er in de overweging geen rekening is gehouden met milieuschade in gebieden waar uranium gewonnen wordt.*

Verder vallen inspreker een aantal zaken op. Zo is volgens haar de verminderde vraag voor brandstof voor kerncentrales door de ramp in Fukushima niet in de overweging meegenomen.

Ook blijkt volgens inspreker dat de 2035 bezwaren niet serieus genoeg genomen zijn in de overweging, omdat in de kennisgeving in de Volkskrant van 29 juni j.l. vermeld staat dat op het MER van Urenco 29 zienswijzen zijn ontvangen. Daarbij is niet eens de moeite genomen om te melden dat het hier om 2035 bezwaarmakers gaat. Dit geeft volgens inspreker de indruk dat EL&I het aantal bezwaarmakers probeert te bagatelliseren.

Inspreker blijft het oneens met de voorgenomen uitbreiding van Urenco.

Ad a:

Zoals in de beschikking in paragraaf 6.2.3 is aangegeven ondergaan de aspecten met betrekking tot non-proliferatie en beveiliging geen wijziging als gevolg van de voorgenomen uitbreiding. Urenco blijft in dit verband onderworpen aan internationale verdragen zoals het Euratom- en het Non-proliferatie Verdrag, en het Verdrag van Almelo. Op basis van het Euratom Verdrag en het Non-Proliferatie Verdrag vinden er regelmatig bij Urenco (onaangekondigde) inspecties plaats door de IAEA ter verificatie van het vreedzame gebruik van de splijtstoffen en de toegepaste technologie. Het toezichtsregime van het IAEA beperkt zich niet tot het uranium in Nederland, maar geldt ook voor het uranium dat naar het buitenland gaat. Het geldt derhalve ook voor het verarmde uranium afkomstig van Urenco dat niet geschikt wordt geacht voor herverrijking en elders wordt omgezet naar het stabiele uraniumoxide (U_3O_8) en dat vervolgens bij COVRA te Borsele wordt opgeslagen, in afwachting van mogelijk hergebruik of uiteindelijke definitieve berging als radioactief afval. Ook het Verdrag van Almelo voorziet in een toezichthoudende en goedkeurende taak van de Gemengde Commissie, bestaande uit vertegenwoordigers van de verdragspartijen (Nederland, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk) ten aanzien van onderwerpen zoals het voldoen aan de Euratom en IAEA bepalingen op grond van het Non-Proliferatie Verdrag.

Ad b:

- *De zienswijze dat de milieugevolgen van uitbreiding van de productiecapaciteit van verrijkt uranium voor buiten de directe omgeving van Almelo wordt onderschat, wordt door inspreker niet onderbouwd. Anders dan inspreker ben en blijf ik van mening dat er vanuit veiligheid, Alara en dosislimieten geen beletselen zijn om de gevraagde wijziging toe te staan en verwijs ik voor de onderbouwing daarvan naar hoofdstuk 6 van de beschikking.*

- Wat betreft de zienswijze dat het kernafval niet veilig is op te bergen, merk ik op dat deze zienswijze buiten de toetsingskaders van deze aanvraag valt. Zie verder de reactie op de zienswijze onder 1a hierboven en op de zienswijze op het MER in paragraaf 4.1, onder 1b.
- De zienswijze dat er in de beschikking geen rekening is gehouden met milieuschade in gebieden waar uranium gewonnen wordt, valt buiten de toetsingskaders van deze aanvraag. Zie verder de reactie op de zienswijze op het MER in paragraaf 4.1, onder 1a.
- De zienswijze dat de verminderde vraag naar brandstof als gevolg van de kernramp in Fukushima ten onrechte niet zou zijn meegenomen in de overwegingen in de beschikking is onjuist. Naar aanleiding van de gebeurtenissen in Japan heeft Urenco op mijn verzoek bij brief d.d. 24 mei 2011 nog een nadere toelichting gegeven op de noodzaak tot uitbreiding van de verrijkingscapaciteit. In paragraaf 6.1 van de beschikking is hier uitvoerig bij stilgestaan en is geconcludeerd dat het reeds door Urenco afgesloten contractenpakket blijft maken dat de voorgenomen uitbreiding van de verrijkings- en de opslagcapaciteit ondanks de kernramp in Fukushima onveranderd noodzakelijk is.
- Het is jammer dat inspreker uit de kennisgeving de indruk heeft gekregen dat EL&I heeft geprobeerd het aantal bezwaarmakers te bagatelliseren door uitsluitend het aantal zienswijzen aan te geven. EL&I probeert juist voor vergunningprocedures ingevolge de Kernenergiewet om duidelijke en informatieve kennisgevingen te maken met alle essentiële informatie benodigd vanuit de optiek van de burger. Daarbij wordt ook ruim voldaan aan hetgeen op grond van de Algemene wet bestuursrecht is vereist. Bedacht moet worden dat een kennisgeving natuurlijk nooit zo uitvoerig kan zijn als de beschikking zelf en dat er keuzes moeten worden gemaakt. Geïnteresseerden kunnen in hoofdstuk 4 van de beschikking precies nalezen door hoeveel personen de ingediende zienswijzen tegen het MER zijn ingebracht. Dat is voldoende.

Ad 3

Inspreker maakt bezwaar tegen de ontwerpbeschikking tot uitbreiding van de verrijkingscapaciteit naar 4950 tSW/jaar in 2009. Hij vindt het verontrustend dat geen MER wordt verlangd. Ook maakt inspreker bezwaar tegen het MER dat in 2007 ten behoeve van de vergunningaanvraag tot uitbreiding van de capaciteit naar 4500 tSW door Urenco is gemaakt. Het bezwaar richt zich onder meer tegen het feit dat wel de risico's van de toename van transporten op het terrein in het MER worden meegenomen, maar niet de risico's van de toename van de transporten van en naar Urenco. Deze versnippering van veiligheidsaspecten komt niet ten goede aan de waarborging van de veiligheid van de werknemers en de omwonenden. Ook is in het MER van 2007 volgens inspreker ten onrechte niet ingegaan op de gevolgen voor de marktpositie van Urenco van de verrijkingscapaciteit waarover concurrerende bedrijven in de nabije toekomst zullen beschikken. Ondergetekende betwist dat er sprake is van een groeiende vraag. Tot slot wordt volgens inspreker ten onrechte niet het risico van kernproliferatie in het MER uit 2007 behandeld.

Inspreker maakt voornamelijk bezwaar tegen het MER dat door Urenco in 2007 is gemaakt ten behoeve van de uitbreiding van de verrijgingscapaciteit naar 4500 tSW per jaar. Daarnaast maakt inspreker bezwaar tegen de ontwerpbeschikking inzake de uitbreiding naar 4950 tSW/jaar in 2009, omdat voor deze uitbreiding geen MER is gemaakt. Beide procedures zijn echter reeds volledig afgerond en de in dat kader verleende vergunningen zijn inmiddels onherroepelijk geworden. In het kader van de voorliggende procedure kon worden ingesproken op de ontwerpbeschikking inzake uitbreiding van de verrijgingscapaciteit naar 6200 tSW/jaar. Nu inspreker zijn zienswijzen hier niet tegen richt, vallen zij buiten het toetsingskader van de huidige aanvraag en kunnen zij verder onbesproken blijven.

Ad 4 en 5

Vedan maakt bezwaar tegen de voorgenomen uitbreiding van Urenco Nederland in Almelo, omdat er sprake is van kortzichtigheid en regelrechte ontkenning van de consequenties van de ramp bij Fukushima.

Anders dan in het MER van Urenco is gedaan, moeten de milieugevolgen van de uitbreiding van de productiecapaciteit van Urenco NL zich niet beperken tot de directe omgeving van de fabriek in Almelo. Ook moet volgens Vedan gekeken worden naar de milieugevolgen van de uitbreiding van de uraniumproductie

- *in gebieden waar uranium uit de grond wordt gehaald,*
- *in de omgeving van de locatie waar het direct vrijkomend verarmd uranium en de opgebrachte splijtstofstaven worden opgeslagen, en*
- *in de omgeving van kerncentrales waar een ongeluk helaas niet ondenkbaar is en tot grote milieuschade kan leiden.*

Voorts vindt Vedan dat Urenco bij de nadere rechtvaardiging van de uitbreiding van de verrijgingscapaciteit als gevolg van het kernongeval in Fukushima ten onrechte voorbij is gegaan aan het feit dat een aantal regeringen heeft besloten om definitief te sluiten c.q. voorlopig niet tot de bouw van een kerncentrale over te gaan. Daarmee is ten onrechte door Urenco aangenomen dat Fukushima – ook niet op de langere termijn – tot enige verandering in de vraag naar verrijkt uranium zal leiden.

Omdat geen rekening is gehouden met de gevolgen van gebeurtenissen in Fukushima, is bezwaarmaker van mening dat ook de milieugevolgen van de winning van uranium, van de opslag van verarmd uranium en opgebrachte splijtstofstaven en ten gevolge van het gebruik van uranium in een kerncentrale meegenomen moeten worden. Ter beoordeling ligt echter alleen de huidige aanvraag voor beoogde uitbreiding van Urenco voor. De gevolgen van de winning van uranium of het gebruik van het verrijkte uranium in kerncentrales en de opslag van opgebrachte splijtstof als gevolg daarvan maken geen onderdeel uit van de onderhavige aanvraag en vormen geen deel uit van het toetsingskader gehanteerd bij de besluitvorming over deze aanvraag. Daartoe zijn separate procedures voorhanden, waarbij in Nederland zeer zorgvuldig naar de daarbij optredende risico's wordt gekeken. Daarnaast zijn uiteraard wel de gevolgen van de uitbreiding van de opslag van verarmd uranium binnen inrichting van Urenco in de aanvraag weergegeven en beoordeeld. De conclusie daarvan is dat als gevolg

van de aangevraagde wijzigingen de stralingsbelasting van werknemers van Urenco die betrokken zijn bij het verrichten van handelingen met UF₆ containers toeneemt. Om die reden wordt Urenco opgedragen nader onderzoek te doen naar die stralingsbelasting, alsmede naar maatregelen om deze stralingsbelasting nog verder terug te dringen (zie ook paragraaf 6.2.2 van de ontwerpschikking). In tegenstelling tot hetgeen bezwaarmaker veronderstelt, is wel degelijk door Urenco in haar aanvraag stilgestaan bij het ongeval in Fukushima en de gevolgen voor de orderportefeuille van Urenco. Urenco heeft op mijn verzoek nog een nadere toelichting gegeven op haar aanvraag over de noodzaak tot uitbreiding in Almelo naar aanleiding van de gebeurtenissen in Fukushima (zie ook de reactie hierboven op de zienswijze onder 2b over dit onderwerp). Urenco heeft naar mijn mening in de aanvraag en nadere toelichting voldoende aannemelijk gemaakt dat de gebeurtenissen in Fukushima de noodzaak tot de aangevraagde uitbreiding niet veranderen. Daarbij wordt verwezen naar de motivering van de rechtvaardiging in deze beschikking.

Ad 6

Inspreker is tegen de productie van uraniumverrijking.

Inspreker is tegen uraniumverrijking. Dat is zijn goede recht. Nu de zienswijze verder niet wordt onderbouwd, kan hij hier verder onbesproken blijven. Desondanks wordt hier nog verwezen naar paragraaf 5.1 van de beschikking waar is aangegeven dat uraniumverrijking via ultracentrifuge als activiteit gerechtvaardigd is op grond van onderdeel I.B.6 van Bijlage I bij de Regeling bekendmaking rechtvaardiging gebruik van ioniserende straling.

Ad 7, 8, 9, 10, 11, 12 en 13

De zienswijzen van de betrokkenen genoemd onder sub 7 t/m 13 kunnen als volgt worden samengevat:

- a. de winning van uranium is levensbedreigend en is slecht is voor het milieu;*
- b. de Urenco fabriek en de opslag van UF₆ containers zijn niet bestand tegen neerstortende vliegtuigen;*
- c. er is geen echte oplossing voor het uraniumafval, waaronder het UF₆ en bestraalde apparatuur;*
- d. uraniumverrijking kan niet worden losgezien van uraniumtransporten. Hierbij kan sabotage niet worden uitgesloten.*
- e. Ook bij Urenco Almelo kan technisch en menselijk falen voorkomen. Zo werd in 2010 in de Urencovestiging te Gronau een werknemer bestraald.*
- f. Uraniumverrijkingsfabrieken kunnen worden gebruikt voor militaire doeleinden.*
- g. Een verdere verspreiding van kernwapens moet worden voorkomen. Een verbod op uraniumverrijking is daarom dringend nodig.*
- h. verder wenst de BBU de onmiddellijke stillegging van Urenco te Almelo.*

Ad a:

Deze zienswijze reikt buiten de toetsingskaders, die relevant zijn voor de onderhavige aanvraag. Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar de reactie op de zienswijze op het MER in paragraaf 4.1, onder 1a.

Ad b:

Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar de reactie op de zienswijze op het MER in paragraaf 4.1, onder 4g. Daaruit blijkt dat de radiologische gevolgen van een vliegtuigongeval niet toenemen als gevolg van de door Urenco aangevraagde wijzigingen.

Ad c:

Voor de reactie op deze zienswijze wordt voor zover relevant verwezen naar de reactie op de zienswijze onder 2a. Daarbij wordt opgemerkt dat UF₆ niet als radioactief afval aangemerkt wordt.

Ad d:

Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar de reactie op de zienswijze op het MER in paragraaf 4.1, onder 5d. Deze zienswijze reikt dan ook buiten de kaders ter beoordeling van de onderhavige aanvraag.

Ad e:

Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar de reactie op de zienswijze op het MER in paragraaf 4.1, onder 2a.

Ad f:

Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar de reactie op de zienswijze op het MER in paragraaf 4.1, onder 5b.

Ad g:

Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar de reactie op de zienswijze op het MER in paragraaf 4.1, onder 5b, alsmede naar paragraaf 6.2.3 van de beschikking. Gelet op de daar genoemde overwegingen en maatregelen is een verbod op uraniumverrijking niet aan de orde.

Ad h:

Een stillegging van de fabriek van Urenco is niet aan de orde en geen onderwerp van de ingediende aanvraag en deze beschikking.

Ad 14 en 15

De Stadt Nordhorn en de Landkreis Grafschaft Bentheim maken bezwaar tegen de voorgenomen uitbreiding van de verrijkingcapaciteit.

a. In de omgeving van Urenco NL te Almelo bevinden zich naast Urenco NL meer grote nucleaire installaties, zoals de kerncentrale in Lingen, Urenco Gronau en de opslag van radioactief afval in Ahaus. Insprekers zijn daarom bevreesd dat door verdere uitbreiding van Urenco een grensoverschrijdend nucleair cluster

- gaat ontstaan. Dit leidt enerzijds tot een verhoogde gevaarstelling voor mensen in de regio en anderzijds tot een verminderde attractiviteit van de omgeving als woongebied, economisch ruimte en recreatieruimte.*
- b. De Landkreis Grafschaft Bentheim en de Stadt Nordhorn trekken veel toeristen die komen voor de rust en de natuur. Een verdere uitbreiding van Urenco bergt het gevaar van imagoverlies voor de hele regio in zich en heeft negatieve gevolgen voor het toerisme en de aantrekkelijkheid van de Landkreis Grafschaft Bentheim en de Stadt Nordhorn als vestigingsplaats voor bedrijven.*
- c. De kernramp in Japan heeft duidelijk gemaakt dat het gebruik van kernenergie technisch niet beheersbaar is. Ongevallen en lekkages kunnen niet alleen bij kernenergiecentrales, maar ook bij uraniumverrijkingsinstallaties, nucleaire transporten en inrichtingen voor opslag van radioactief afval schade veroorzaken aan mensen en het milieu. De recent naar voren getrokken beslissing in Duitsland om te stoppen met kernenergie maakt duidelijk met wat voor ernst en overtuiging het denken over veiligheid door inspreker wordt gepresenteerd.*
- d. Daarnaast is het radioactieve afvalprobleem nog niet opgelost en vormt dit een gevaarlijke hypotheek voor toekomstige generaties. De uitbreiding van uraniumverrijking zorgt voor een toename van de hoeveelheid radioactief afval en van nucleaire afvalinrichtingen. Ook zal het aantal transportbewegingen van uranium en van nucleair afval toenemen. Alles bij elkaar genomen betekent dit een aanzienlijke verhoging van de risico's die reeds van de huidige uraniumverrijking sinrichting uitgaan. De kans op ongevallen zal als gevolg van de uitbreiding en het daarvoor benodigde aantal transporten toenemen en de Duitse burgers in de grensstreek zullen door de geringe afstand daarbij direct betrokken zijn.*
- e. Gezien bovenstaande spreken de Landkreis Grafschaft Bentheim en de Stadt Nordhorn hun bezorgdheid uit en verzoeken zij met het oog op de mensen en het milieu in de grensstreek de voorgenomen vergunningwijziging in te trekken.*

Ad a:

Voor de reactie op deze zienswijze met betrekking tot een verhoogde gevaarstelling wordt verwezen naar de reactie op de zienswijze op het MER in paragraaf 4.1, onder 2a. Voor de reactie op deze zienswijze met betrekking tot een verhoogde gevaarstelling voor mensen op Duits grondgebied wordt verwezen naar de reactie op de zienswijze op het MER in paragraaf 4.1, onder 6a. Verder is de aanvraag in hoofdstuk 6 getoetst aan de relevante en daarvoor geldende milieukaders en in orde bevonden.

Ad b:

Deze zienswijze reikt buiten de toetsingskaders, die relevant zijn voor de onderhavige aanvraag. In hoofdstuk 5 staat het beoordelingskader van de gevraagde wijziging van de vergunning. Negatieve effecten voor het toerisme en het bedrijfsleven zijn niet relevant voor de beoordeling van de aanvraag in het kader van de stralingsbescherming zoals vastgelegd in de Kew en onderliggende besluiten.

Ad c:

Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar de reactie hierboven op de zienswijze onder 4 en 5.

Ad d:

Ten aanzien van het radioactief afval wordt verwezen naar de reactie hierboven op de zienswijze onder 1a en onder 2a, daar waar relevant. Uraniumtransporten maken geen onderdeel uit van deze vergunning. Voor de reactie op deze zienswijze wordt verwezen naar de reactie op de zienswijze op het MER in paragraaf 4.1, onder 5d. Voor wat betreft de kans op ongevallen wordt verwezen naar de reactie op de zienswijze op het MER in paragraaf 4.1, onder 2a en onder 6a.

Ad e:

Gelet op bovenstaande reacties op de zienswijzen van bezwaarmaker concludeer ik dat er geen aanleiding is om in te gaan op het verzoek van bezwaarmaker om de aangevraagde wijzigingen te weigeren.

Ad 16

Inspreker verzet zich tegen de uitbreiding van Urenco, een instituut dat gastvrijheid heeft verleend Abdul Qadeer Khan, een van de veroorzakers van recente proliferatie.

Ook verzet inspreker zich tegen deze onzalige route van energievoorziening in het algemeen. Zo is de zon een fusiecentrale, waar we energie van af kunnen tappen en ook zijn er andere manieren dan fossiele brandstoffen. Inspreker doet de suggestie om fietsend NL aan te sluiten op electroturbines via vacuüm aan de binnenkant spiegelende kabels waardoor een laser kan worden geleid. Via zo'n netwerk kan ook zonne-energie uit bijvoorbeeld Marokko of Somalië naar Europa worden geleid. Ook energie opwekking door eigen lichaamsbeweging is mogelijk. Dat levert wel CO2 uitstoot op, maar is heel wat beter dan atoomterreur. Een regering die zegt een einde te willen maken aan verslaving doet er volgens inspreker goed aan de daad bij het woord te voegen en zich niet te beperken tot marihuana alleen, maar ook olie, uranium en plutonium tot doelwit te maken.

Ten aanzien van proliferatie wordt verwezen naar hetgeen daarover gesteld is in paragraaf 6.2.3 van de beschikking. Verder blijkt inspreker geen voorstander van kernenergie in algemene zin te zijn. Dat is zijn goed recht. Nu deze zienswijze echter niet specifiek gericht is tegen de door Urenco aangevraagde activiteit en verder ook niet wordt onderbouwd, kan deze zienswijze hier verder onbesproken blijven.

Ad 17

De eventuele financiering van de gevolgen van incidenten treft in de toekomst hoogstwaarschijnlijk ook de ingezetenen van Duitsland met het oog op EU financiering. Dit heeft een aanzienlijke financiële belasting van de Duitse burgers

tot gevolg. Om die reden zijn insprekers tegen de uitbreiding van Urenco NL te Almelo en verzoeken zij geen vergunning hiervoor te verlenen.

De kosten van de gevolgen van de incidenten vormen geen onderdeel van het toetsingskader voor de beoordeling van deze aanvraag. Wel kan in dit kader worden opgemerkt dat vergunninghouders van nucleaire installaties, en dus ook Urenco, verplicht zijn te voldoen aan de Wet aansprakelijkheid kernongevallen (Wako). De Wako is internationaal gebaseerd op het Verdrag van Parijs, waarin de aansprakelijkheid van de exploitant wordt geregeld. De belangrijkste verplichting betreft het afsluiten van een verzekering voor schade buiten de inrichting als gevolg van een ongeval. Uit het Veiligheidsrapport, gevoegd bij de onderhavige aanvraag, blijkt dat het risico van een ongeval buiten de inrichting van Urenco Almelo beperkt is. Het verzoek van bezwaarmaker om naar aanleiding van het bovenstaande de aangevraagde uitbreiding niet te verlenen, wordt afgewezen.

Ad 18

Inspreker maakt bezwaar tegen de uitbreiding van Urenco om redenen van gezondheid, ecologie en economie. Hij behoudt zich het recht voor tot een aanvulling van de gronden en wil graag over het vervolg van de procedure worden geïnformeerd.

Vanwege het ontbreken van een onderbouwing van de bezwaren kan hier verder niet op ingegaan worden. Overigens ben ik van mening dat na toetsing op de relevante aspecten (zie deze beschikking, onder meer hoofdstuk 5 en 6) ik de aangevraagde vergunning kan verlenen. De inspreker zal over het vervolg van de procedure geïnformeerd worden.

Ad 19

In aanvulling op de ingebrachte zienswijzen als aangegeven onder 7 tot en met 13, geeft inspreker aan tevens tegen de uitbreiding van Urenco Almelo te zijn, omdat een risicodekkende aansprakelijkheidsverzekering voor alle mogelijke schade en gevolgschade dringend noodzakelijk is. Ook moet volgens inspreker de exploitant verplicht worden om alle kosten die verband houden met de berging van het afval voor ca. 1 miljoen jaar voor zijn rekening te nemen.

In een risicodekkende aansprakelijkheidsverzekering is voorzien. Urenco dient namelijk op grond van de Wet aansprakelijkheid kernongevallen (Wako) en conform voorschrift I van de vigerende vergunning ter dekking van haar aansprakelijkheid over een verzekering te beschikken of andere financiële zekerheid te hebben en in stand te houden. Ook dient Urenco te voldoen aan de overige bij of krachtens de Wako opgelegde verplichtingen (zie ook reactie op zienswijze onder 18).

Voor wat betreft de zienswijze over de kosten die verband houden met de berging van afval, wordt opgemerkt dat deze zienswijze buiten het toetsingskader van deze vergunningsprocedure valt. Wel wil ik er ten overvloede nog iets over opmerken. Voor radioactief afval, dat bij COVRA wordt opgeslagen, wordt door degenen die het afval overdraagt een bedrag betaald, waarin ook rekening is

gehouden met de kosten van de definitieve eindberging van het materiaal. Dat geldt ook voor het tarief dat Urenco aan COVRA moet betalen voor het van haar afkomstige verarmd uranium, dat na omzetting in U_3O_8 in speciaal daartoe ontworpen gebouwen bij COVRA wordt opgeslagen. Voor de overige zienswijzen wordt naar onze reactie onder 7 tot en met 13 sub a tot en met g verwezen.

Ad 20

De genoemde gronden voor uitbreiding van Urenco houden geen stand sinds het besluit van Duitsland om te stoppen met kernenergie. De behoefte aan verrijkt uranium zal in tegenstelling tot wat wordt beweerd niet toenemen.

Deze zienswijze verwijst naar de noodzaak van de gevraagde uitbreiding door Urenco als gevolg van de gebeurtenissen in Fukushima en het besluit van de regering in Duitsland daarna om het gebruik van kernenergie in Duitsland uiterlijk 2022 uit te faseren. Voor een reactie op deze zienswijze wordt om die reden, daar waar relevant, verwezen naar de reactie onder 2b en onder 4 en 5.

De bovenstaande zienswijzen leiden niet tot het weigeren van de gevraagde vergunning of tot aanpassing van het ontwerp daarvan.

8. Slotconclusie

Als slotconclusie van de toetsing stel ik vast dat:

- in de aanvraag en de bijlagen, waaronder de aanvulling op het bestaande veiligheidsrapport, de relevante aspecten van de wijzigingen in voldoende mate zijn beschreven;
- de wijziging waarvoor thans vergunning wordt gevraagd voldoende gerechtvaardigd is en er geen eerder genomen besluiten of beleidsmatige overwegingen zijn die zich verzetten tegen de voorgenomen wijziging;
- Urenco heeft aangetoond dat in voldoende mate toepassing is gegeven aan het ALARA-beginsel;
- de door het in werking hebben van de inrichting te veroorzaken stralingsbelasting voor werknemers en leden van de bevolking bij normaal bedrijf voldoet aan de normstelling zoals die is neergelegd in het Bs en Bkse;
- uit het veiligheidsrapport blijkt dat ook de risico's van ontwerp ongevallen en van buitenontwerp ongevallen voldoen aan de daaraan te stellen criteria;
- door gebruikmaking van de gevraagde vergunning mogelijk te veroorzaken nadelige gevolgen voor mensen, dieren, planten en goederen voldoende kunnen worden ondervangen door de aan deze vergunning te verbinden voorschriften.

De door Urenco gevraagde wijzigingen van de Kernenergiewetvergunning kunnen daarmee vergund worden.

Hoogachtend,

drs. M.J.M. Verhagen
Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, postbus 20019, 2500 EA, Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepsschrift bedraagt 6 weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd. Geen beroep kan worden ingesteld door een belanghebbende aan wie

**Directoraat-generaal voor
Energie, Telecom en Markten**
Directie Energie en
Duurzaamheid

Ons kenmerk
ETM/ED / 11138176

redelijkerwijs kan worden verweten dat hij geen zienswijze over het ontwerp van dit besluit naar voren heeft gebracht.

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de dag waarop de termijn afloopt voor het indienen van een beroepsschrift. Indien gedurende die termijn bij de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State een verzoek om voorlopige voorziening is gedaan, treedt dit besluit niet in werking voordat op dat verzoek is beslist.